WSPÓLNOTA POLSKA

PISMO POŚWIĘCONE POLONII I POLAKOM ZA GRANICĄ

30 lat

STOWARZYSZENIA „WSPÓLNOTA POLSKA”

3/2020
EGZEMPLARZ BEZPŁATNY
ISSN : 1233-0051

XX ŚWIATOWE LETNIE
IGRZYSKA POLONIJNE
KRAKÓW 2021

XX ŚWIATOWE LETNIE IGRZYSKA POLONIJNE KRAKÓW 2021

Szanowni Państwo,
Czytelnicy i Przyjaciele
Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

Mijający rok był bardzo trudny dla Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, jednak wszelkie problemy potrafiliśmy rozwiązywać tak, aby nasza organizacja mogła bezpiecznie dotrwać do momentu, kiedy wszystko wróci do normalności. Udowodniliśmy, że nie tylko jesteśmy skuteczni, ale też, że jesteśmy prawdziwą WSPÓLNOTĄ.

Na szczególne podkreślenie zasługują przeprowadzone z sukcesem szkolenia dla kilku tysięcy nauczycieli polonijnych, dzięki którym mogli oni kontynuować nauczanie swoich podopiecznych, opracowanie i wydanie kolejnych podręczników do nauczania języka polskiego w Ameryce Południowej, Ukrainie i Irlandii. Zorganizowaliśmy ważne konferencje dotyczące spraw kultury polonijnej, mediów czy oświaty w czasie pandemii. Kontynuujemy misję ośrodka dla repatriantów działającego w Domu Polonii w Pułtusku, do którego przybyła kolejna grupa naszych Rodaków z Kazachstanu.

Dzięki ofiarności i oddaniu naszych pasjonatów harcerstwa prowadziliśmy szkolenia drużyn na Białorusi. Kierowaliśmy również na Białoruś pomoc materialną, ze względu na występujące tam od kilku miesięcy nasilone represje i problemy z nimi związane.

Przeprowadziliśmy wyjątkowy Konkurs Recytatorski „Kresy 2020” skierowany do młodzieży polskiej ze Wschodu.

Pomimo wielu trudności odbyły się w Łomży już XX – Jubileuszowe Igrzyska Młodzieży Szkolnej im. Jana Stypuły.

W Domu Polonii w Pułtusku odbyło się Forum Polonijnych Przedstawicieli Kultury i Ruchu Artystycznego 2020 „Wspólnota Wartości”, w którym za pośrednictwem Internetu uczestniczyło ponad 12.000 uczestników.

Sukcesem w czasach wszechobecnych ograniczeń było zorganizowanie i bezpieczne przeprowadzenie XIV Zimowych Światowych Igrzysk Polonijnych, które odbyły się w Krynicy z udziałem zawodników polonijnych z 10 krajów. Organizowaliśmy również inne wydarzenia sportowe ze wsparciem naszych sprawdzonych partnerów, na czele z Polskim Komitetem Olimpijskim i samorządami lokalnymi.

Dariusz Piotr Bonisławski
Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

Te i dziesiątki innych przedsięwzięć opisywane były na portalach i profilach społecznościowych Polonijnej Agencji Informacyjnej, która, posiadając 237 korespondentów na całym świecie i publikując przez 365 dni w roku łącznie blisko 13 tysięcy informacji, stała się „głosem” i „trybuną” społeczności polonijnej.

Szczególne podziękowania kieruję do oddanych i sprawdzonych partnerów polonijnych i polskich z zagranicy. Wspólnie przeżyliśmy ten rok i wierzę głęboko, że następny będzie lepszy, ale też wiem, że razem potrafimy sprostać wyzwaniom, jakie nam przyniesie.

Raz jeszcze za wszystko dziękuję, a Państwu, Rodzinom i Przyjaciołom życzę zdrowia, bezpieczeństwa i wszelkiej pomyślności w 2021 roku.

Dariusz Piotr Bonisławski
Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

SPIS TREŚCI

AKTUALNOŚCI

LIST PEŁNOMOCNIKA RZĄDU DO SPRAW POLONII I POLAKÓW ZA GRANICĄ MINISTRA JANA DZIEDZICZAKA DO ORGANIZACJI POLONIJNYCH ORAZ POLAKÓW ZA GRANICĄ 5

ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE OD PREZESA RADY MINISTRÓW MATEUSZA MORAWIECKIEGO 6

ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE PEŁNOMOCNIKA RZĄDU DS. POLONII I POLAKÓW ZA GRANICĄ JANA DZIEDZICZAKA 7

POLONIJNE BIEGI NIEPODLEGŁOŚCI – TRZECIA EDYCJA 9

WIZYTA MINISTRA JANA DZIEDZICZAKA NA WĘGRZECH 11

PASTORAŁKA ZE ŚWIATEŁKAMI WE WSPÓLNOCIE POLSKIEJ 12

POLONIA XXI WIEKU, WYZWANIA STOJĄCE PRZED POLONIĄ I POLAKAMI MIESZKAJĄCYMI POZA GRANICAMI 15

30. ROCZNICA PRZEKAZANIA INSYGNIÓW WŁADZY PREZYDENCKIEJ 17

XIV ŚWIATOWE ZIMOWE IGRZYSKA POLONIJNE 2020 20

KONKURS RECYTATORSKI DLA POLAKÓW Z ZAGRANICY „KRESY” 24

WSPARCIE INICJATYW HARCERSKICH NA BIAŁORUSI 29

ŚWIĄTECZNE SPOTKANIE REPATRIANTÓW W PUŁTUSKU 31

„ZAGINIONE GRANICE” 32

RAZEM DLA EDUKACJI – ALTERNATYWNA SZKOŁA TOŻSAMOŚCI 33

KONDYCJA OŚWIATY POLONIJNEJ. STAN I POTRZEBY W WARUNKACH EPIDEMII 37

ZABAWKI OD WSPÓLNOTY POLSKIEJ DLA PRZEDSZKOLA W MOŚCISKACH 38

Z KAZACHSTANU DO PUŁTUSKA PRZYLECIELI NASI RODACY! 38

DWA LATA W REDAKCJI POLONIJNEJ AGENCJI INFORMACYJNEJ 39

FORUM POLONIJNYCH PRZEDSTAWICIELI KULTURY I RUCHU ARTYSTYCZNEGO 40

LUDZIE WSPÓLNOTY POLSKIEJ

ŚP. WOJCIECH DĘBOWSKI 43

DZIAŁACZE RZESZOWSKIEGO ODDZIAŁU STOWARZYSZENIA "WSPÓLNOTA POLSKA" ALICJA HASZCZAK LUBOMIR RADŁOWSKI LESŁAW WAIS 44

DZIEŁA STOWARZYSZENIA „WSPÓLNOTA POLSKA”

PĘDZLEM I DŁUTEM – WARSZTATY PLASTYCZNE DLA MŁODZIEŻY POLSKIEJ ZE WSCHODU 47

DOM POLSKI W ŻYTOMIERZU 50

POLONIA I POLACY NA ŚWIECIE

NAJWIĘKSZE SKUPISKA POLONII NA ŚWIECIE 52

PATRONI ROKU 2020 56

ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE OD PREZESA STOWARZYSZENIA "WSPÓLNOTA POLSKA" 58

Zespół redakcyjny

Redaktor naczelny: Tomasz Różniak
Redaktor/Sekretarz redakcji: Kaja Gzyło
Redakcja techniczna: Polonijna Agencja Informacyjna SWP

Wydawca
Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”
Biuro Zarządu Krajowego
Dom Polonii w Warszawie
ul. Krakowskie Przedmieście 64, 00-322 Warszawa
Tel. +48 22 556-90-02, fax: +48 22 556-90-43
E-mail: swp@wsponotapolska.org.pl
www.wspolnotapolska.org.pl

Projekt, skład, DTP: Polonijna Agencja Informacyjna SWP
Druk: Drukarnia Standruk, Adam Król
ul. Rapackiego 25, 20-150 Lublin
Nakład: 800 egz. ISSN : 1233-0051

STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA”

Wspólnota Polska. Pismo poświęcone Polonii i Polakom za granicą
Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”
ul. Krakowskie Przedmieście 64
00-322 Warszawa
Tel. +48 22 556-90-02
E-mail: redakcja@wspolnotapolska.org.pl
www. wspolnotapolska.org.pl

Numery archiwalne biuletynów dostępne są na stronie:
www.wiadomosci.wspolnotapolska.org.pl/pisma

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

Dofinansowano ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach zadania publicznego dotyczącego pomocy Polonii i Polakom za granicą

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

LIST PEŁNOMOCNIKA RZĄDU DO SPRAW POLONII I POLAKÓW ZA GRANICĄ MINISTRA JANA DZIEDZICZAKA DO ORGANIZACJI POLONIJNYCH ORAZ POLAKÓW ZA GRANICĄ

Zwracam się do Państwa w związku z ogłoszonym dziś konkursem „Polonia i Polacy za Granicą 2021". O dotacje mogą ubiegać się organizacje pozarządowe takie jak m.in. fundacje i stowarzyszenia oraz inne podmioty, w tym podmioty kościelne zarejestrowane w Polsce, które zaangażowane są we wsparcie naszych Rodaków na całym świecie. Chciałabym podkreślić, że niezwykle istotne są Państwa działania na rzecz utrzymania polskości, znajomości języka polskiego, promowania polskiej kultury, historii i tradycji. Polska Wam za to dziękuje! Przyznawane przez państwo polskie dotacje są przeznaczone na wspieranie Państwa działań skierowanych do polskich dzieci, młodzieży i dorosłych.

Ofertę w Państwa imieniu składają do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów organizacje mające siedzibę w Polsce. Proszę pamiętać, że mogą Państwo wybrać dowolną uprawnioną organizację pozarządową zarejestrowaną w Polsce – taką, która będzie w Państwa przekonaniu najlepiej reprezentowała Państwa interesy. Przypominam, że konkurs dotyczy działań na cały 2021 rok, czyli kolejny konkurs (na działania w 2022 roku) o podobnym zakresie tematycznym ogłoszony zostanie dopiero za rok. W jednym obszarze – Media polonijne istnieje możliwość przygotowania oferty na dwa lata – 2021 oraz 2022. W konkursie, o którym mowa zostanie podzielone 50 mln zł. Ponadto, na początku 2021 roku zostanie ogłoszony dodatkowy konkurs na letni wypoczynek polonijny. Ogólna kwota wsparcia działań polonijnych przez polski rząd w 2021 roku to ponad 100 mln zł; pozostałymi środkami dysponować będą Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Ministerstwo Edukacji oraz Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego. Historycznie patrząc, wsparcie rządu polskiego dla spraw polonijnych w ciągu ostatnich kilku lat zostało znacznie zwiększone; jeszcze w 2013 roku było to 60 mln zł, a w tej chwili środki te (biorąc pod uwagę te pozostające w dyspozycji placówek dyplomatycznych i konsularnych) przekracza 100 mln zł.

Oferty można składać w takich obszarach działań jak: edukacja, budowanie dobrego wizerunku Polski przez organizacje polonijne, rozwijanie struktur organizacji polonijnych na świecie, media polonijne, wydarzenia polonijne, pomoc charytatywna. Nabór ofert trwa do 30 grudnia 2020 r. Oferty składacie Państwo przez generator dostępny na naszej stronie: www.polonia.gov.pl. Wyniki konkursu będą ogłoszone do końca lutego 2021 r. we wszystkich powyższych obszarach tematycznych. To oznacza, że w jednym terminie będziecie Państwo wiedzieć, kto i na jakie działania uzyskał wsparcie.

Organizując konkurs wpisaliśmy w jego regulacje takie zasady, które zapewnią jawność, uczciwą konkurencję oraz przejrzystość w wyborze ofert do dofinansowania. Jasno określone kryteria oceny projektów, włączenie w ocenę opinii ministerstw, placówek zagranicznych oraz niezależnych ekspertów jest dla nas podstawą, dzięki której budujemy uczciwy system oceny. Dodatkowo jawne będą karty ocen i uzasadnienia wyboru lub odrzucenia ofert lub poszczególnych działań. Myśląc o dobru Polonii i Polaków za granicą wprowadziliśmy obowiązek informowania przez podmioty składające oferty w Państwa imieniu o treści składanych ofert, tzn. polskie fundacje i stowarzyszenia opiekujące się Polonią będą musiały przedstawić Państwu zakres oraz wysokość wnioskowanego wsparcia, a następnie zakres i wysokość uzyskanego wsparcia. Dodatkowo, podstawowym rozwiązaniem przy realizacji projektów będzie niezwłoczne przekazywanie pieniędzy do organizacji polonijnych, aby jak najwięcej działań miało zapewnione bieżące finansowanie, a nie w formule refundacji (co było częstą praktyką).

Chciałbym jeszcze raz podkreślić, że jesteście Państwo, Polonia i Polacy mieszkający na całym świecie, najważniejszym elementem całego procesu służącego budowaniu, kształtowaniu i podtrzymywaniu polskości w Waszych krajach zamieszkania. Bez Waszego zaangażowania, Waszej znajomości potrzeb Polonii i Polaków nasze działania nie przyniosłyby zamierzonych efektów. Zachęcam zatem do aktywnego włączenia się w przygotowywanie ofert konkursowych, bo zgodnie z polskim prawem to Państwa organizacje będą wskazane w treści oferty, a następnie w umowie dotacji, jako kluczowi partnerzy w realizacji działań.

Jan Dziedziczak
Pełnomocnik Rządu do spraw Polonii i Polaków za Granicą

Szanowni Państwo,
Drodzy Rodacy!
W wigilijną noc rodzi się dobro, piękno i prawda, które niosą wiarę w lepsze jutro. Na czas, wyjątkowych w polskiej tradycji, świąt Bożego Narodzenia wszystkim Rodakom mieszkającym poza granicami Kraju życzę zdrowia, spokoju i rodzinnego ciepła.
Niech w tych dniach szczególnie ożyją więzi, które łączą Was z Ojczyzną.
Wierzę, że Nowy 2021 Rok przyniesie nam wszystkim pomyślność i spełnienie.
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów

Szanowni Państwo,
Drodzy Rodacy!
Z okazji Świąt Bożego Narodzenia życzę moim Rodakom i ich Rodzinom, by te radosne w polskiej tradycji Święta były przede wszystkim pełne zdrowia, radości i pokoju.
Proszę przyjąć również wyrazy życzliwości, a także życzenia wielu sukcesów oraz zadowolenia z podjętych wyzwań. Niech myśl o Ojczyźnie będzie dla Państwa szczególną inspiracją do działania i przynosi w przyszłości niezwykłe owoce.
Niech doświadczenie Świąt Narodzenia Pańskiego pozwoli Państwu odkryć prawdziwe znaczenie narodzin Syna Bożego i z nadzieją spoglądać w przyszłość.
Jan Dziedziczak
Pełnomocnik Rządu do Spraw Polonii i Polaków za Granicą.

AKTUALNOŚCI

POLONIJNE BIEGI NIEPODLEGŁOŚCI
TRZECIA EDYCJA

Polonijne Biegi Niepodległości to wydarzenie, które ma za zadanie promowanie idei obchodów stulecia odzyskania Niepodległości Polski poza granicami Polski, oraz popularyzację sportu jako formy aktywnego spędzania wolnego czasu i umacnianie więzi z ojczyzną Polonii i Polaków mieszkających poza granicami kraju.

SYMBOLICZNY DYSTANS

Proponujemy, aby w ramach organizowanych biegów jeden dystans wynosił symbolicznie 1918 metrów, tak aby podkreślić ich wyjątkowość oraz rocznicowy charakter. Zależy nam aby tak ważna dla naszego narodu data, jaką jest rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości, była uświetniana na różne sposoby w wielu zakątkach świata – wszędzie tam, gdzie Państwo dotarliście.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" wraz z Polskim Komitetem Olimpijskim zainicjowało organizację trzeciej edycji Polonijnych Biegów Niepodległości z okazji kolejnej, 103. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę. Organizacje Biegów Niepodległości powierzono środowiskom polskim i polonijnym.

W Biegach mogli wziąć udział nie tylko Polacy, ale wszyscy chętni, którzy sympatyzują z naszym krajem. Sugerowanym terminem Biegu był 11 listopada i w większości przypadków odbył się właśnie w tym ważnym dla naszej ojczyzny dniu .

Maria Erdman – SWP

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

PROJEKT BYŁ WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW W RAMACH ZADANIA PUBLICZNEGO DOTYCZĄCEGO POMOCY POLONII I POLAKOM ZA GRANICĄ W 2020 ROKU.

DO BIEGU NIEPODLEGŁOŚCI W 2020

ZGŁOSIŁO SIĘ KILKANAŚCIE KOMITETÓW ORGANIZACYJNYCH Z CAŁEGO ŚWIATA

LISTA ZGODNIE Z KOLEJNOŚCIĄ ZGŁOSZEŃ

BELGIA
MIĘDZYNARODOWE STOWARZYSZENIE ARTYSTÓW AUTORÓW DZIENNIKARZY PRAWNIKÓW VIRTUALIA ART
WŁOCHY
NIEDZIELNE SPOTKANIA POLONIJNE
AUSTRALIA
RADA NACZELNA POLONII AUSTRALIJSKIEJ
NIEMCY
POLISH INTERNATIONAL YACHT CLUB KORSARZE ŻEGLARSKA BRAĆ E.V.
BRAZYLIA
ZESPÓŁ FOLKLORYSTYCZNY AURESOVIA
WŁOCHY
LE RONDINI – STOWARZYSZENIE PROMOCJI SPOŁECZNEJ I KULTURALNEJ
KAZACHSTAN
STOWARZYSZENIE „POLSKA JEDNOŚĆ”
ROSJA
ORGANIZACJA NIEKOMERCYJNA „DOM POLSKI”
HISZPANIA
STOWARZYSZENIE POLAKÓW W HISZPANII DOM POLSKI W GETAFE-MADRYT
KAZACHSTAN
ORGANIZACJA SPOŁECZNA „CENTRUM KULTURY POLSKIEJ „WIĘŹ”
REPUBLIKA CZESKA
POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-SPORTOWE „BESKID ŚLĄSKI” W RC
UKRAINA
TOWARZYSTWO KULTURY POLSKIEJ „POLONIA”
DONIECKA OBWODOWA ORGANIZACJA SPOŁECZNA
BIAŁORUŚ
MIEJSKIE KULTURALNO-OŚWIATOWE STOWARZYSZENIE POLAKÓW W MIŃSKU
ARMENIA
ZWIĄZEK POLAKÓW W ARMENII „POLONIA”, FILIA „POLONIA GIUMRI”
KAZACHSTAN
KARAGANDYJSKIE OBWODOWE STOWARZYSZENIE POLAKÓW „POLONIA”
NIEMCY
POLONIA UNITED – POLONIJNA PIŁKARSKA MŁODZIEŻOWA KADRA BERLINA
UKRAINA
MIĘDZYNARODOWE CENTRUM INTEGRACJI POLSKO-UKRAIŃSKIEJ W CZERKASACH
AUSTRIA
POLONIJNY KLUB SPORTOWY NAWIGATOR
SZWECJA
ZRZESZENIE ORGANIZACJI POLONIJNYCH W SZWECJI
KAZACHSTAN
STOWARZYSZENIE POLAKÓW REJONU ASTRACHAŃSKIEGO "POLONII” – DOM POLSKI W PIERWOMAJCE
UKRAINA
STOWARZYSZENIE KULTURY POLSKIEJ IM. ŚW. JANA PAWŁA II
LITWA
SZKOŁA SPORTOWA SAMORZĄDU REJONU WILEŃSKIEGO
ROSJA
NARODOWO – KULTURALNA ORGANIZACJA SPOŁECZNA KRAJU STAWROPOLSKIEGO „ZWIĄZEK POLAKÓW NA KAUKASKICH WODACH MINERALNYCH”
AUSTRIA
AUSTRIACKO-POLSKIE STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ KULTURY „GALICJA”
IRLANDIA
HUNTERS AC / ŁOWCY SUKCESÓW
ROSJA
SANKT PETERSBURSKA ORGANIZACJA SPOŁECZNA, STOWARZYSZENIE KULTURALNO-OŚWIATOWE „POLONIA”

WIZYTA MINISTRA JANA DZIEDZICZAKA NA WĘGRZECH

22 października 2020r. w Budapeszcie zainaugurowano ważną i szczególną w swojej formie Kampanię „Ze świętym Janem Pawłem II w metrze". Jest to projekt Instytutu Polskiego w Budapeszcie realizowany z okazji obchodów 100-lecia urodzin Papieża Polaka oraz w związku z prezydencją Polski w V4. Kampania obejmuje prezentację przez miesiąc 200 plakatów w wagonach trzech linii budapesztańskiego metra, z którego codziennie korzysta 1,5 miliona pasażerów.

Na plakatach zostały umieszczone fotografie papieża autorstwa Adama Bujaka wraz z 10 cytatami najsłynniejszych wypowiedzi JPII na temat wolności, niepodległości, prawdy i sprawiedliwości. Celem projektu jest promocja Polski jako rzecznika i obrońcy uniwersalnych wartości promowanych przez św. Jana Pawła II. Kampania potrwa miesiąc.

Na zaproszenie Instytutu Polskiego w Budapeszcie, w uroczystej inauguracji wziął udział Jan Dziedziczak, Pełnomocnik Rządu do Spraw Polonii i Polaków za Granicą oraz Jan Badowski, dyrektor Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Instytut Polski w swojej działalności realizował już projekty upamiętniające i popularyzujące dziedzictwo Jana Pawła II. W bieżącym roku we współpracy ze Stowarzyszeniem Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha wydany został w trzech językach album pt. „Święty niepodległości". Jest on owocem zainteresowania jakim cieszyła się wystawa unikatowych znaczków, kartek pocztowych i kopert wydanych z okazji pielgrzymek św. Jana Pawła II na całym świecie. Wystawa została zorganizowana w 2018 r. w Instytucie Polskim w Budapeszcie w ramach 24. Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej na Węgrzech.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Polonii i Polaków za Granicą Jan Dziedziczak oraz Jan Badowski, dyrektor Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, w dniu 21 października 2020 r. uczestniczyli w uroczystym odsłonięciu w Segedynie pomnika Pál'a Teleki'ego, dwukrotnego premiera Węgier, męża stanu i naukowca, zasłużonego dla Polski i Polaków. Jest to pierwszy pomnik tego prawdziwego węgierskiego „bratanka" Polaków w przestrzeni publicznej na Węgrzech.

Źródło: KPRM

PASTORAŁKA ZE ŚWIATEŁKAMI
WE WSPÓLNOCIE POLSKIEJ

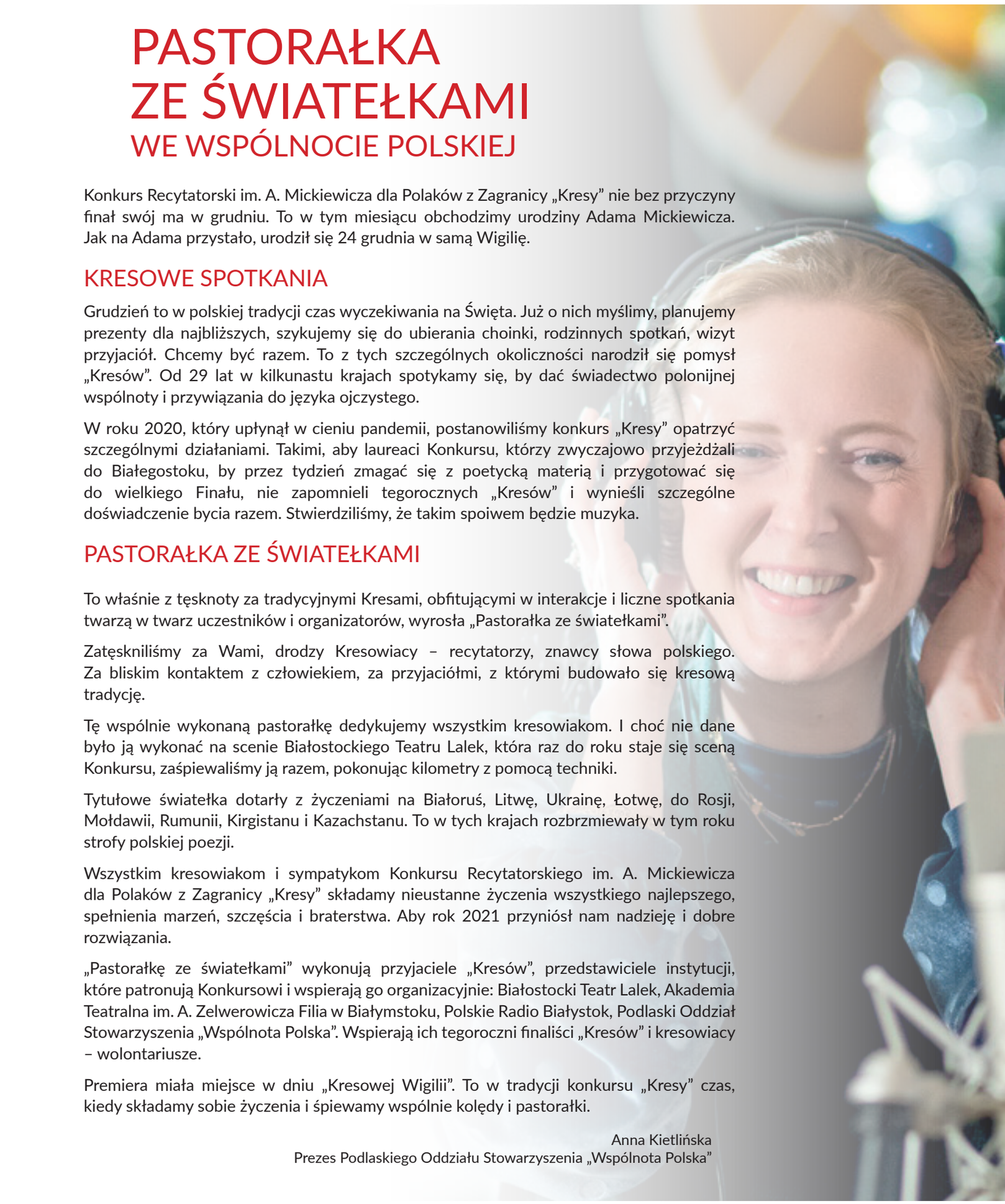

Konkurs Recytatorski im. A. Mickiewicza dla Polaków z Zagranicy „Kresy” nie bez przyczyny finał swój ma w grudniu. To w tym miesiącu obchodzimy urodziny Adama Mickiewicza. Jak na Adama przystało, urodził się 24 grudnia w samą Wigilię.

KRESOWE SPOTKANIA

Grudzień to w polskiej tradycji czas wyczekiwania na Święta. Już o nich myślimy, planujemy prezenty dla najbliższych, szykujemy się do ubierania choinki, rodzinnych spotkań, wizyt przyjaciół. Chcemy być razem. To z tych szczególnych okoliczności narodził się pomysł „Kresów”. Od 29 lat w kilkunastu krajach spotykamy się, by dać świadectwo polonijnej wspólnoty i przywiązania do języka ojczystego.

W roku 2020, który upłynął w cieniu pandemii, postanowiliśmy konkurs „Kresy” opatrzyć szczególnymi działaniami. Takimi, aby laureaci Konkursu, którzy zwyczajowo przyjeżdżali do Białegostoku, by przez tydzień zmagać się z poetycką materią i przygotować się do wielkiego Finału, nie zapomnieli tegorocznych „Kresów” i wynieśli szczególne doświadczenie bycia razem. Stwierdziliśmy, że takim spoiwem będzie muzyka.

PASTORAŁKA ZE ŚWIATEŁKAMI

To właśnie z tęsknoty za tradycyjnymi Kresami, obfitującymi w interakcje i liczne spotkania twarzą w twarz uczestników i organizatorów, wyrosła „Pastorałka ze światełkami”.

Zatęskniliśmy za Wami, drodzy Kresowiacy – recytatorzy, znawcy słowa polskiego. Za bliskim kontaktem z człowiekiem, za przyjaciółmi, z którymi budowało się kresową tradycję.

Tę wspólnie wykonaną pastorałkę dedykujemy wszystkim kresowiakom. I choć nie dane było ją wykonać na scenie Białostockiego Teatru Lalek, która raz do roku staje się sceną Konkursu, zaśpiewaliśmy ją razem, pokonując kilometry z pomocą techniki.

Tytułowe światełka dotarły z życzeniami na Białoruś, Litwę, Ukrainę, Łotwę, do Rosji, Mołdawii, Rumunii, Kirgistanu i Kazachstanu. To w tych krajach rozbrzmiewały w tym roku strofy polskiej poezji.

Wszystkim kresowiakom i sympatykom Konkursu Recytatorskiego im. A. Mickiewicza dla Polaków z Zagranicy „Kresy” składamy nieustanne życzenia wszystkiego najlepszego, spełnienia marzeń, szczęścia i braterstwa. Aby rok 2021 przyniósł nam nadzieję i dobre rozwiązania.

„Pastorałkę ze światełkami” wykonują przyjaciele „Kresów”, przedstawiciele instytucji, które patronują Konkursowi i wspierają go organizacyjnie: Białostocki Teatr Lalek, Akademia Teatralna im. A. Zelwerowicza Filia w Białymstoku, Polskie Radio Białystok, Podlaski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Wspierają ich tegoroczni finaliści „Kresów” i kresowiacy – wolontariusze.

Premiera miała miejsce w dniu „Kresowej Wigilii”. To w tradycji konkursu „Kresy” czas, kiedy składamy sobie życzenia i śpiewamy wspólnie kolędy i pastorałki.

Anna Kietlińska
Prezes Podlaskiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

PETROF

Muzykę do słów Ewy Alimowskiej napisała Agnieszka Glińska.
„Pastorałkę ze światełkami" zaaranżował Marek Kubik WEM Studio.
Posłuchaj „Pastorałki ze światełkami": https://youtu.be/Zj8AbNRJfCM

Zaśpiewali ją następujący kresowiacy:

Paweł Szutow (Rosja), Beata Możejko (Białoruś), Asia Bałgożyna (Kazachstan), Liubow Nedelskaja, Drozdek Ana – Iulia (Rumunia), Monika Eugenia Marculeac (Rumunia), Głafira Czapajła (Białoruś), Anastazja Kalinina (Łotwa) , Bachiana Biegalijew (Kirgistan), Diana Savina (Kirgistan), Dymitr Sieliło (Białoruś), Daria Zakharova (Rosja), Irina Abrosimova (Rosja), Daniel Aleks Marcinkiewicz (Litwa), Agata Pogumirska (Łotwa)

Wsparli ich wokaliści:

Jacek Dojlidko, Łucja Grzeszczyk, Michał Jarmoszuk, Mateusz Smaczny
(BTL i Akademia Teatralna im. A. Zelwerowicza Filia w Białymstoku)
Anna Kietlińska, Magdalena Kiszko –Dojlidko (Podlaski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska")
Miłka Malzahn, Adam Klimiuk (Polskie Radio Białystok)
Wolontariusze: Julia Pecceu, Adrianna Półkoszek, Arseni Yemelyanov

Mix i mastering: Marek Kubik Studio Rembrandt Polskiego Radia Białystok
Gitara: Piotr Chociej, Piotr Kurstak
Saksofon: Kamil Skorupski
Perkusja: Maciej Dziemski
Fortepian: Marek Kubik

TEKST PASTORAŁKI ZE ŚWIATEŁKAMI:

Gdy do snu się układa zmęczony, stary rok
Gdy święta z dzwoneczkami są prawie już o krok
Gdy wspominają wszyscy, że na świat przyszedł Pan
To właśnie czas najwyższy przypomnieć też i nam

Ref: Że każdy ma światełko na serca swego dnie
I ono będzie płonąć, jeżeli tylko chcesz
Otwórzmy swoje dłonie, wypuśćmy je, niech lśni!
Bo każdy ma światełko, by się podzielić nim

Gdy w stajence w Betlejem narodził nam się Bóg
Osiołek miękki łebek swój wsparł u Bożych nóg
Uklękli pastuszkowie, by dary nieść swe –
A w ubożuchnym żłobie spał Ten, co uczył, że

Ref: Każdy ma światełko na serca swego dnie
I ono będzie płonąć, jeżeli tylko chcesz
Otwórzcie swoje dłonie, wypuśćcie je, niech lśni!
Bo każdy ma światełko, by się podzielić nim!

Kiedy śnieg cicho pada i świeci gwiazdy blask
To choćby ktoś daleko był, będzie blisko nas
Poślijmy im życzenia jak ciepły blask świec!
Niech ziemię opromienia światełko ludzkich serc!

Ref: Bo każdy ma światełko na serca swego dnie
I ono będzie płonąć, jeżeli tylko chcesz
Otwórzmy swoje dłonie, wypuśćmy je, niech lśni!
Bo każdy ma światełko, by się podzielić nim!

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

PROJEKT BYŁ WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW W RAMACH ZADANIA PUBLICZNEGO DOTYCZĄCEGO POMOCY POLONII I POLAKOM ZA GRANICĄ W 2020 ROKU.

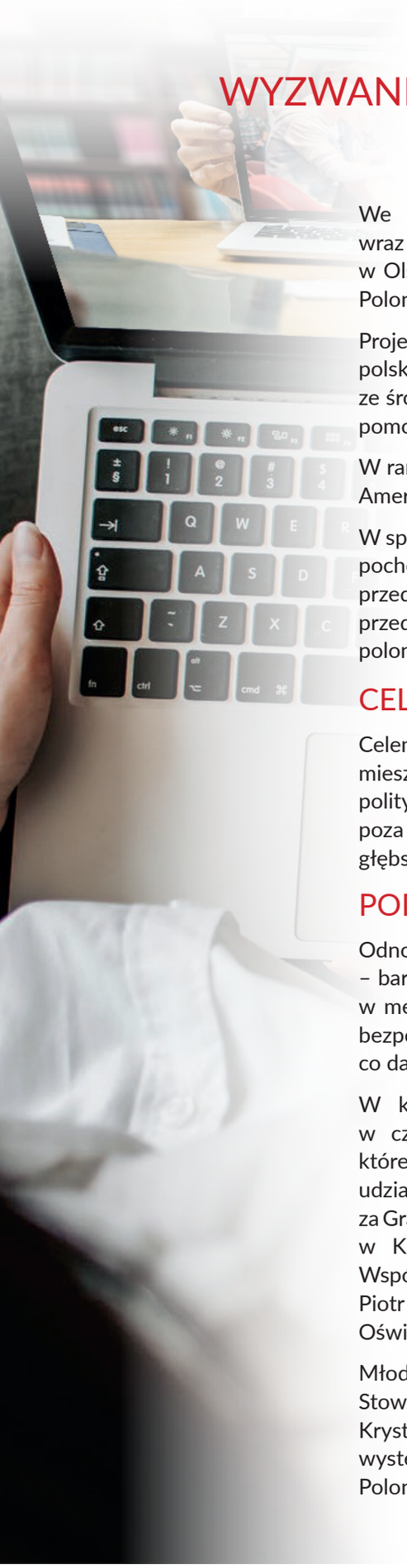

POLONIA XXI WIEKU

WYZWANIA STOJĄCE PRZED POLONIĄ I POLAKAMI MIESZKAJĄCYMI POZA GRANICAMI

We wrześniu Klub Studenta Polonijnego przy Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska" wraz z Forum Młodych Dyplomatów oraz Regionalnym Ośrodkiem Debaty Międzynarodowej w Olsztynie zainaugurował cykl konferencji „Polonia XXI wieku. Wyzwania stojące przed Polonią i Polakami mieszkającymi poza granicami".

Projekt realizowany był w ramach projektu "Stypendia dla młodzieży polskiej pochodzenia polskiego realizującej naukę w Polsce oraz w krajach zamieszkania" finansowanego ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach zadania publicznego dotyczącego pomocy Polonii i Polakom za granicą w 2020 roku.

W ramach projektu odbyły się trzy konferencje „regionalne" obejmujące Europę Zachodnią, Amerykę Północną i Południową oraz Wschód.

W spotkaniach wzięli udział przedstawiciele organizacji polonijnych oraz młodzież polskiego pochodzenia z danego regionu. Cykl zakończyła debata o potrzebach i wyzwaniach stojących przed Polonią w XXI wieku będąca jednocześnie podsumowaniem konferencji z udziałem przedstawicieli kluczowych instytucji państwowych, organizacji pozarządowych, środowisk polonijnych oraz młodzieży.

CEL PROJEKTU

Celem projektu była dyskusja nad wyzwaniami stojącymi przed Polonią i Polakami mieszkającymi poza granicami, potrzebami środowisk polonijnych, kierunkami rozwoju polityki polonijnej, włączeniem młodzieży do procesu integrującego działalność polonijną poza granicami, rozwój kontaktów między organizacjami polonijnymi na świecie, budowanie głębszego dialogu między instytucjami krajowymi a polonijnymi.

PODSUMOWANIE – WNIOSKI

Odnosząc się statystycznie do cyklu konferencji warto zauważyć, że wzbudziły – co cieszy – bardzo duże zainteresowanie. Każdą z nich oglądało na żywo w przekazie internetowym w mediach społecznościowych oraz portalach Wspólnoty Polskiej ponad 4 tysiące osób, bezpośrednio uczestniczyło dzięki wideokonferencji każdorazowo ponad 100 osób, co daje imponującą liczbę ponad 16,5 tysiąca odbiorców.

W krótkim artykule nie sposób streścić wszystkich wątków, które pojawiały się w czasie wielu godzin dyskusji. Dlatego też przedstawimy jedynie podsumowanie, które miało miejsce w trakcie debaty wieńczącej cykl, w której obok licznych gości wzięli udział: Jan Dziedziczak Minister, Pełnomocnik Rządu RP do Spraw Polonii i Polaków za Granicą, Jan Badowski Dyrektor Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Sławomir Kowalski Dyrektor Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Dariusz Piotr Bonisławski Prezes Stowarzyszenia "Wspólnota Polska", Jolanta Tatara Prezes Kongresu Oświaty Polonijnej, Jan Sabadasz Prezes Fundacji "Dziedzictwo Kresowe".

Młodzież polonijną reprezentowali w dyskusji: Jakub Staniewski Prezes Polskiego Stowarzyszenia Młodzieży, reprezentujący Polonię w Ameryce Północnej oraz Południowej, Krystian Klekot Sekretarz Koła Polskich Studentów na Uniwersytecie w Sorbonie, występujący w imieniu Polonii na Zachodzie, Paweł Szutow Członek Klubu Studenta Polonijnego, reprezentujący Polonię oraz Polaków na Wschodzie.

I tak w przypadku obu Ameryk zaprezentowano problemy i wyzwania tamtejszej Polonii wskazując na utrudnienia w przekazywaniu znajomości języka polskiego z pokolenia na pokolenie, co może być pewnym paradoksem zważywszy na niezwykle rozwiniętą sieć szkolnictwa polonijnego oraz – zwłaszcza w przypadku Stanów Zjednoczonych Ameryki – jego wieloletnią tradycję oraz poziom organizacyjny.

Europa Zachodnia to kwestia kultywowania polskiej tożsamości oraz dostęp do szkół z polskim programem nauczania. Wyzwaniem staje się atrakcyjność zajęć edukacyjnych, które powinny łączyć nowoczesne sposoby nauczania z przekazem kulturowym specyficznym dla polskiej tradycji narodowej.

Wschód to głównie problemy językowe. Okazuje się bowiem, że pomimo geograficznej bliskości z macierzą znajomość polskiej mowy i pisma (opartej na alfabecie łacińskim) jest mocno zróżnicowana. Dla przykładu na terenie Rosji – znikoma, zaś w granicach Ukrainy przynajmniej zadowalająca. Tendencją jest jednak stopniowe zanikanie umiejętności językowych. Być może wynika to z życiowej perspektywy młodych Rosjan polskiego pochodzenia, którzy swoją przyszłość chętniej sytuują w Europie Zachodniej niż w Polsce, co daje się również zauważyć na terenach Ukrainy i Białorusi coraz bardziej utożsamiających się z ideałami globalizacji reprezentowanej dla przykładu przez Unię Europejską.

To był głos młodego pokolenia. Reprezentanci instytucji rządowych oraz organizacji sprawujących pieczę nad Polonią i Polakami za granicą akcentowali bardziej generalne aspekty podtrzymywania polskości.

Jan Dziedziczak, Sekretarz Stanu, pełnomocnik Rządu RP do Spraw Polonii i Polaków za Granicą zwracał uwagę na znaczenie współpracy – na różnych poziomach i w każdej możliwej formie – z młodzieżą polskiego pochodzenia. Jej zwornikiem jest i być powinno w przyszłości przekonanie o wartości jaką niesie za sobą „bycie Polakiem". Unikalny zestaw cech i kodu kulturowego wyrażonych przez język i naszą historię. Ale też swoista wrażliwość na idee które konstytuowały naszą tolerancję, solidarność oraz patriotyzm rozumiany z jednej strony jako miłość do ojczyzny, z drugiej zaś jako gotowość pomocy innym, w imię wyznawanych wartości. Z tego powodu historyczne postaci takie jak chociażby Chopin czy Skłodowska stają się uniwersalnym wzorem oraz powszechnie zrozumiałym ambasadorem polskości, na które możemy i powinniśmy się powoływać w dialogu kulturowym ze światem.

Dariusz Piotr Bonisławski, prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska", odnosząc się do wieloletniej praktyki opieki nad Polonią, jaką sprawuje Stowarzyszenie powołane do tej misji 30 lat temu, stwierdził, że aktywność polonijna daje obopólne korzyści. Wzmocnienie więzi z ojczyzną poparte stosowną edukacją sprawia, że polskość staje się wartością rozpowszechnianą w miejscach zamieszkania naszych rodaków. Zaangażowanie na przykład w wolontariat czy polonijne projekty pozwala na zdobycie nowych, życiowo ważnych kompetencji – jak chociażby umiejętność współpracy z instytucjami wspierającymi propolską aktywność. Życie polonijne to również integracja środowisk polskich w skali całego świata. Przykłady owocnych znajomości pojawiają się po każdym przedsięwzięciu organizowanym przez „Wspólnotę Polską" – czy to imprezach sportowych, czy projektach edukacyjnych, nie mówiąc już o dedykowanych integracji projektach młodzieżowych. Ważnym jest, aby każde tego typu przedsięwzięcie angażowało do działania. Bierny odbiór nawet najbardziej atrakcyjnych treści jest nieefektywny.

Wspólnym mianownikiem zarówno poprzednich jak i podsumowującej konferencji jest postulat naturalnej zastępowalności pokoleniowej, który sprowadza sie do przejmowania zadań związanych z podtrzymywaniem polskości przez młodych. Mając na względzie, że współczesna młodzież niezależnie od nacji ma wyższe niż ich poprzednicy wymagania – tak pod względem atrakcyjności jak i meritum – wyzwaniem staje się wypracowanie, oczywiście w porozumieniu i współpracy z nimi – nowych form polonijnej współpracy.

Znaczenie organizacji polskich i polonijnych na świecie i w Polsce nie dość, że nie maleje, to wzrasta wraz z postępem cywilizacyjnym oraz nasilaniem się zjawisk globalizacyjnych, dla których odpowiedzią winien być nowoczesny patriotyzm oparty na narodowej, kulturowej świadomości, wysokich kompetencjach osobistych oraz wspólnocie wokół wartości tradycyjnie konstytuujących polskość.

Opracowanie: AGP – SWP

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

PROJEKT BYŁ WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW W RAMACH ZADANIA PUBLICZNEGO DOTYCZĄCEGO POMOCY POLONII I POLAKOM ZA GRANICĄ W 2020 ROKU.

30. ROCZNICA PRZEKAZANIA INSYGNIÓW WŁADZY PREZYDENCKIEJ

30 lat temu, 22 grudnia 1990 roku, ostatni prezydent RP na uchodźstwie Ryszard Kaczorowski przekazał demokratycznie wybranemu prezydentowi RP Lechowi Wałęsie insygnia władzy prezydenckiej II RP: chorągiew RP, pieczęci Kancelarii Prezydenta, oryginał Konstytucji z 1935 r. oraz Ordery Orła Białego i Polonia Restituta. Było to symboliczne uznanie wyboru pierwszego prezydenta wolnej Polski po upadku komunizmu.

UROCZYSTOŚĆ W ŚWIĄTYNI OPATRZNOŚCI BOŻEJ

Uroczystość w Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie upamiętniła tamto wydarzenie. Rozpoczęła ją krótka modlitwa, którą poprowadził kapelan prezydenta Kaczorowskiego ojciec Eustachy Rakoczy. Przypomniał, że dla prezydenta Kaczorowskiego przekazanie insygniów władzy było wyjątkowym wydarzeniem w życiu. *„Rozpłakał się i mówił, że po 50 latach majestat Rzeczypospolitej wraca do stolicy.* (...)" – wspomina ojciec Rakoczy. Dodał, że prezydent Kaczorowski mówił, iż całe życie czekał na ten moment.

Minister w Kancelarii Premiera Jan Dziedziczak w imieniu rządu złożył wieniec na grobie ostatniego prezydenta na uchodźstwie. Minister podkreślił, że kwiaty złożył nie tylko w imieniu polskiego rządu, ale też Polonii. Dodał, że prezydent Kaczorowski był jednym z najwspanialszych przedstawicieli polskiej emigracji, *dzięki którym legalne władze Rzeczypospolitej Polskiej i legalna ciągłość państwa polskiego zostały tak pieczołowicie przechowane*".

„Insygnia władzy i legalność rządu i prezydenta demokratycznie wybranego w 1990 roku zostały potwierdzone właśnie dzięki dziesięcioleciom starań polskiego rządu na emigracji" – podkreślił minister.

Kwiaty na grobie prezydenta złożyła rodzina, w imieniu prezydenta RP Andrzeja Dudy minister Adam Kwiatkowski, w imieniu premiera Mateusza Morawieckiego szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Józef Kasprzyk oraz przedstawiciele innych instytucji państwowych.

DEBATA NA ZAMKU KRÓLEWSKIM W WARSZAWIE

Druga część obchodów 30. rocznicy przekazania insygniów władzy II RP przez ostatniego Prezydenta RP na Uchodźstwie Ryszarda Kaczorowskiego odbyła się na Zamku Królewskim w Warszawie – miejscu tego historycznego wydarzenia. Udział w niej wzięli: Jan Józef Kasprzyk Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, prof. dr hab. Wojciech Fałkowski Dyrektor Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum, dr Jan Tarczyński Dyrektor Centralnej Biblioteki Wojskowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, Dariusz Piotr Bonisławski Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska". Moderatorem dyskusji był Piotr Gursztyn.

Prelegenci opowiedzieli o powrocie z wojennego wygnania legendarnego Prezydenta Rzeczypospolitej, o znaczeniu przekazania do kraju insygniów władzy II RP oraz o symbolicznym złączeniu się 30 lat temu Polaków w kraju z rodakami rozproszonymi po świecie.

HISTORYCZNA CIĄGŁOŚĆ RZECZYPOSPOLITEJ

Próbowano między innymi odpowiedzieć na pytanie, czy można jeszcze obecnie coś zrobić, aby wzmocnić historyczną ciągłość Rzeczypospolitej?

Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" Dariusz Piotr Bonisławski przywołał w odpowiedzi doświadczenia i idee organizacji, którą kieruje. Zauważył, że oprócz rozwiązań prawnych i legislacyjnych utrwalających poczucie sprawiedliwości dziejowej i wypełniających marzenia prezydenta Kaczorowskiego i jego poprzedników, równie ważne jest budowanie porozumienia Polaków opartego na wiedzy o sobie. Jednym z takich przedsięwzięć, które razem z Kancelarią Prezydenta RP realizuje Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" jest zainicjowana przez poprzedniego marszałka Senatu RP Stanisława Karczewskiego kampania społeczna „Jest nas 60 milionów", polegająca na przekazywaniu informacji o ogromnym dorobku emigracyjnym społeczeństwu polskiemu, zaś Polonii o aktualnym rozwoju ich ojczyzny.

Prof. dr hab. Wojciech Fałkowski – Dyrektor Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum postulował zbudowanie mostu dziejowego łączącego historię I i II Rzeczypospolitej oraz obecnej Polski poprzez na przykład utrwalenie rytuałów państwowych – ceremoniału Sejmu, Senatu urzędu Prezydenta i rozbudowę ich na inne instytucje. Rytuały wydają się ważne, bo skłaniają do uczestnictwa obywateli oraz pokazują powagę i misję urzędów.

Jan Józef Kasprzyk – Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych zwrócił uwagę, że przekazanie insygniów to nie tylko wymiar materialnego symbolu, ale też konkretne zobowiązanie służby wspólnocie jaką jest naród i państwo. Odbudowanie tego etosu będzie oznaczało pełną kontynuację I i II Rzeczypospolitej.

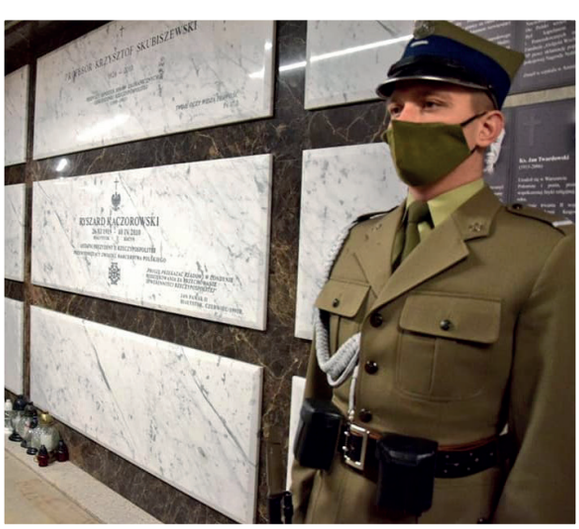

INSYGNIA WŁADZY PREZYDENCKIEJ

Podczas debaty w Sali Wielkiej Zamku wyeksponowane zostały insygnia władzy prezydenckiej przywiezione z Londynu w 1990 roku: oryginał tłoku pieczętnego, Konstytucji z 1935 roku oraz krzyż przysięgowy, a także dwa historyczne ordery – Orła Białego i Polonia Restituta.

Wydarzeniu towarzyszyła również okolicznościowa wystawa Centralnej Biblioteki Wojskowej ukazująca historię insygniów prezydenckich oraz drogę ich powrotu do wolnej i niepodległej Polski w 1990 roku.

– *Przywieziono nie tylko insygnia władzy, ale też testament Drugiej Rzeczypospolitej, który realizować powinniśmy i wdrażać każdego dnia. A ten testament zawiera się w słowie „służba”* – powiedział Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Józef Kasprzyk podczas dzisiejszej debaty on-line na Zamku Królewskim w Warszawie, poświęconej 30. rocznicy przekazania do kraju insygniów władzy prezydenckiej II RP.

ORDERY ORŁA BIAŁEGO I POLONIA RESTITUTA

Minister Jan Józef Kasprzyk zaprezentował na Zamku Królewskim w Warszawie dwa najważniejsze cywilne odznaczenia Rzeczypospolitej. Podkreślił, że prezydenci II RP stawali się wielkimi mistrzami tych orderów i przypomniał, że dokładnie 30 lat temu Ostatni Prezydent RP na Uchodźstwie Ryszard Kaczorowski przekazał je w tym właśnie miejscu wybranemu w pierwszych po wojnie wolnych wyborach Prezydentowi Lechowi Wałęsie.

30 LAT TEMU...

Przywrócenie urzędu prezydenta było jednym z postanowień Okrągłego Stołu. Prezydent miał być wybierany przez Zgromadzenie Narodowe (połączone izby Sejmu i Senatu). Wybory odbyły się 19 lipca 1989 r. Pierwszym i jedynym prezydentem PRL został Wojciech Jaruzelski, wybrany większością jednego głosu. Choć kadencja prezydenta miała trwać 6 lat, to już jesienią 1989 roku okazało się, że prezydentura Jaruzelskiego będzie znacznie krótsza. Wobec niezadowolenia społecznego i dążenia części środowiska postsolidarnościowego do rozpisania powszechnych wyborów prezydenckich przyjęto uchwałę o skróceniu kadencji Jaruzelskiego. 2 października marszałek Sejmu zarządził wybory prezydenckie. 9 grudnia, w drugiej turze zwyciężył Lech Wałęsa.

W uroczystości zaprzysiężenia Lecha Wałęsy wziął udział prezydent RP na uchodźstwie Ryszard Kaczorowski. *Przybywam z Londynu na Zamek Królewski w Warszawie, w otoczeniu towarzyszy broni walczących o ojczyznę naprawdę wolną i suwerenną, szczerze demokratyczną i sprawiedliwą dla wszystkich – mówił 22 grudnia 1990 Ryszard Kaczorowski. Przybywam do odradzającej się Polski, by wybranemu w wolnych wyborach prezydentowi Lechowi Wałęsie przekazać insygnia II Rzeczypospolitej.* Ryszard Kaczorowski przyjechał wówczas do Polski po 50 latach życia na emigracji. Mimo że w momencie, gdy sam obejmował urząd prezydenta na uchodźstwie, w kraju prezydentem został Jaruzelski, uznał, że nie był to jeszcze odpowiedni moment na rozwiązanie rządu w Londynie. Insygnia władzy oddał dopiero po wolnych wyborach prezydenckich. – Wiemy, że nadchodzą czasy jeszcze jednej ciężkiej próby, powinniśmy podać sobie ręce i pamiętać, że nie ma alternatywy dla nadziei – kontynuował swoje przemówienie Ryszard Kaczorowski. – Nasz naród jest skazany na własne siły i wierzę, że dobry Bóg nam pomoże.

Na tę chwilę czekało wielu z pokolenia II RP, choć doczekali jej niestety tylko nieliczni. Emigracja niepodległościowa spełniła swój obowiązek, godnie wypełniając swoją rolę przechowania tradycji drugiej Rzeczypospolitej. Przekazanie insygniów było podkreśleniem ciągłości prawnej i ciągłości tradycji między II Rzecząpospolitą a rodzącą się wolną Polską.

Opracowanie: AGP – SWP

XIV ŚWIATOWE ZIMOWE IGRZYSKA POLONIJNE 2020

19-23 GRUDNIA 2020 R., KRYNICA-ZDRÓJ

W ograniczonych z powodu pandemii warunkach w dniach 19-23 grudnia 2020 r. w Krynicy-Zdroju odbyły się XIV Światowe Zimowe Igrzyska Polonijne. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów limit osób mogących uczestniczyć w wydarzeniach sportowych oraz współzawodnictwie sportowym wynosił 150 osób.

Ponad 140 zawodników z 10 krajów (Białoruś, Ukraina, Rosja, Hiszpania, Litwa, Brazylia, Czechy, Wielka Brytania, Austria, Kazachstan) miało okazję wypróbować swoich sił w takich dyscyplinach jak nordic walking, narciarstwo biegowe, narciarstwo alpejskie czy wielobój łyżwiarski.

Symboliczna ceremonia otwarcia z udziałem przedstawicieli ekip w hali Miejskiego Ośrodka Sportów i Rekreacji w Krynicy-Zdroju na prośbę Prezesa Unii Polonijnych Klubów Sportowych w Austrii UPSA Emila Dyrcza rozpoczęła się minutą ciszy dla uczczenia zmarłego tragicznie tuż przed Igrzyskami zawodnika Polonii szwedzkiej Wojciecha Szurowskiego. Przysięgi w imieniu zawodników złożyli Tamara Korol z Rosji oraz Emil Dyrcz z Austrii, natomiast przysięgę w imieniu sędziów składał sędzia główny Igrzysk Jarosław Golonka. Znicz uroczyście zapalił Marian Kaczanowski z Litwy (18-krotny mistrz Litwy i medalista młodzieżowych mistrzostw ZSRR w biathlonie, dyrektor Szkoły Sportowej Samorządu Rejonu Wileńskiego).

Dyrektor sportowy Igrzysk Dominik Jazic dopingował uczestników – *„Życzę, aby udało się wam pokonać przede wszystkim swoje trudności i słabości, wtedy każdy z was będzie zwycięzcą”. „Mam nadzieję, że wywieziecie z Krynicy tylko najlepsze wspomnienia”* – zaznaczył Jarosław Golonka, sędzia główny Igrzysk, kierownik MOSiR w Krynicy-Zdroju.

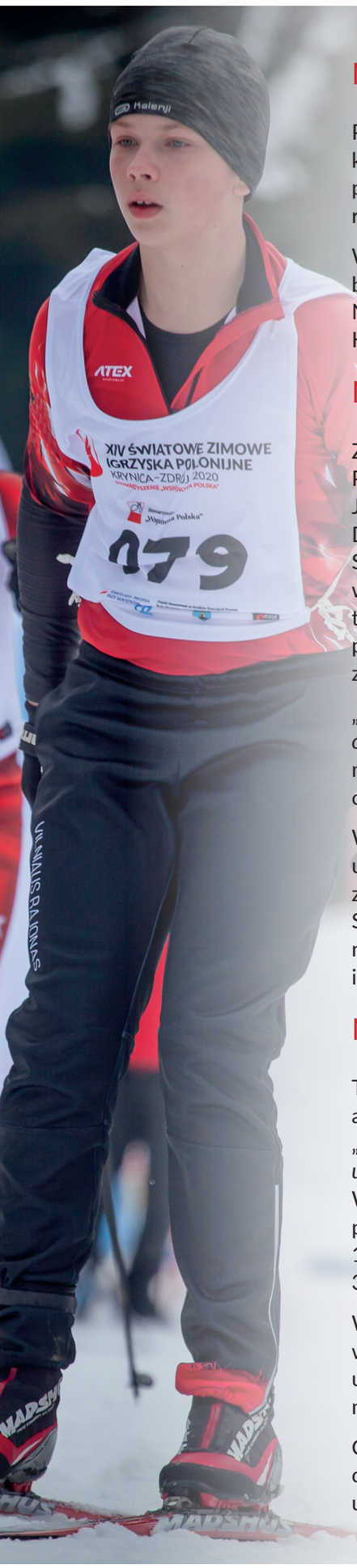

NORDIC WALKING

Pierwszego dnia zawodów odbyły się zmagania w nordic walking na stokach w Tyliczu, które powitały uczestników dobrą aurą oraz pięknymi widokami, które uczestnicy mogli podziwiać po dojściu do mety, znajdującej się na szczycie góry Szubienica. Trasa była różnorodna i momentami bardzo stroma.

W grupie IV kobiet (urodzonych w latach 1994-1999) w nordic walking niespodzianką był pierwszy złoty medal w historii Polonii brazylijskiej zdobyty podczas Igrzysk Zimowych. Na podium znalazły się kolejno: 1. miejsce Patrine Maria Zawadzki z Brazylii, 2. miejsce Irina Kutuzova z Rosji, 3. miejsce Lilia Budko z Rosji.

NARCIARSTWO BIEGOWE

Zawody w narciarstwie biegowym odbyły się tradycyjnie w Centrum Sportów Zimowych Ptaszkowa (gmina Grybów). Zawodników w Ptaszkowej powitał Wójt gminy Grybów Jacek Migacz, Wicewójt Andrzej Poręba oraz Dyrektor COS Ptaszkowa Elwira Myśliwiec. Dziękując współorganizatorom Igrzysk Sebastian Jaworowski, członek Zarządu Krajowego Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" zaznaczył – „Jest to ogromna przyjemność i ogromna wdzięczność móc współpracować z takimi ludźmi. Czujemy się tutaj jak w domu, ale też takim domu bardzo profesjonalnie zarządzanym. Mimo obostrzeń i krótkiego czasu z takimi partnerami po prostu można zrobić wszystko. Zawodnicy przez cały rok czekają na te właśnie zawody".

„Są to trasy do narciarstwa biegowego z najnowszą homologacją FIS-u, trasy trudne, wymagające od zawodników dużego profesjonalizmu" – powiedziała Marcelina Marcisz multimedalistka mistrzostw Polski w narciarstwie biegowym, która nagradzała zwycięzców podczas ceremonii medalowej.

W narciarstwie biegowym niepokonani prawie we wszystkich kategoriach wiekowych byli uczestnicy z Litwy. Przykładowo w biegu dziewcząt do lat 14 na 2 kilometry młode Polki z Litwy zdominowały całe podium: 1. miejsce – Milena Bernatowicz, 2. miejsce – Miła Sienkiewicz, 3. miejsce – Emilia Mincewicz. Natomiast rekordowy czas całych zawodów na 5-kilometrowej trasie biegowej uzyskał Marian Kaczanowski z Litwy z wynikiem 13 minut i 56 sekund, który wywalczył złoto w kategorii wiekowej 50+ dla mężczyzn.

NARCIARSTWO ALPEJSKIE I WIELOBÓJ ŁYŻWIARSKI

Trzeciego dnia zawodów na stoku Master Ski w Tyliczu zawodnicy rywalizowali w narciarstwie alpejskim, natomiast na lodowisku MOSiR odbyły się rozgrywki w wieloboju łyżwiarskim. *„W latach 90-tych jako pierwszym zza żelaznej kurtyny udało nam się przyjechać i byliśmy uczestnikami polonijnych igrzysk. I po 30 latach prawie jest powtórka*" – mówił z dumą Józef Winiarski z Ukrainy, którego żona wywalczyła srebrny medal. Pozostałe miejsca należały do pań z Hiszpanii. Podium w kategorii IV narciarstwa alpejskiego kobiet (urodzonych w latach 1961-1968): 1. miejsce – Maria Kowolik z Hiszpanii, 2. miejsce – Ilona Winiarska z Ukrainy, 3. miejsce – Alicia Kotulska z Hiszpanii.

W wieloboju łyżwiarskim prym wiedli Polacy z Czech. Złote medale w swoich kategoriach wywalczyło małżeństwo z Czech Karin i Bogdan Piwko. Ich syn Adam Piwko był najmłodszym uczestnikiem wieloboju i zajął 5. miejsce w grupie II chłopców. W pozostałych kategoriach medale zdobyli uczestnicy z Białorusi i Kazachstanu.

Codziennie podczas Igrzysk odbywały się dodatkowe treningi i szkolenia we wszystkich dyscyplinach dla uczestników z instruktorami i trenerami. Każdy mógł podszkolić swoje umiejętności zarówno przed, jak i po zawodach.

074

034

046

Lotem

7

Ceremonia zamknięcia na lodowisku MOSiR rozpoczęła się od wręczenia medali za wielobój łyżwiarski. Obecni na zakończeniu Burmistrz Krynicy-Zdroju Piotr Ryba oraz Rafał Zygmunt – zastępca kierownika stacji narciarskiej Master Ski w Tyliczu dziękowali uczestnikom za przybycie i udział w Igrzyskach oraz zapewnili o otwartości na współpracę w latach kolejnych, zarówno przy Igrzyskach, jak i innych wydarzeniach sportowych dedykowanych Polonii. Głos w imieniu uczestników zabrali Henryk Cieślar z Czech i Emil Dyrcz z Austrii, dziękując organizatorom za trud włożony w przeprowadzenie Igrzysk w tak trudnym dla wszystkich czasie.

Zawody odbyły się zgodnie ze wszystkimi wytycznymi zawartymi w ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, w ścisłym reżimie sanitarnym, co oznacza, że poza zawodami i zajęciami doszkalającymi nie odbyły się żadne dodatkowe wydarzenia. Reżim sanitarny był przestrzegany zarówno w hotelach, autokarach, jak i podczas zawodów z zachowaniem dystansu, obowiązkiem noszenia maseczek ochronnych (poza zawodami) oraz wszystkimi zasadami prowadzącymi do bezpiecznego pobytu w trakcie Igrzysk. Podczas zmagań sportowych nad uczestnikami czuwali ratownicy medyczni wraz z całym zabezpieczeniem, na szczęście jednak nie doszło do żadnych wypadków ani kontuzji. Mimo że zawody musiały zgodnie z obowiązującymi przepisami odbyć się bez udziału publiczności, nie brakowało dopingu od pozostałych uczestników Igrzysk, którzy dzielnie wspierali zawodników biorących udział w zawodach danego dnia.

Wszyscy uczestnicy niezależnie od otrzymanych medali za wygrane konkurencje otrzymali medale pamiątkowe. Ponieważ wiele krajów z powodu pandemii nie mogło wziąć udziału w tegorocznych Igrzyskach nie była prowadzona i nagradzana klasyfikacja drużynowa.

„Wbrew wszelkim wątpliwościom i obawom Igrzyska udało się zorganizować, wprawdzie w bardziej kameralnej odsłonie, ale jednak" – podsumował Igrzyska wiceprezes PTTS „Beskid Śląski Henryk Cieślar z Czech. „Organizatorzy ze Stowarzyszenia Wspólnota Polska stanęli w Krynicy na wysokości zadania, przestrzegając wszelkich rygorystycznych wymogów sanitarnych. Czapki z głów przed Hiszpanami (Polonia z Hiszpanii dotarła do Krynicy po ponad 20 godzinach żmudnej podróży z przesiadką w Londynie i lądowaniem w Katowicach, zamiast w Krakowie – red.). My mieliśmy do Krynicy znacznie bliżej i cieszę się, że pomimo trudności udało się ponownie stworzyć silną drużynę. Po powrocie do kraju udaliśmy się obowiązkowo na testy i nikt z drużyny po powrocie na Zaolzie nie wykazał się pozytywnym wynikiem na obecność koronawirusa" – podkreślił Cieślar.

Kaja Gzyło
Dyrektor Organizacyjna Igrzysk – SWP

KPRM
KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

PROJEKT FINANSOWANY ZE ŚRODKÓW KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW
W RAMACH ZADANIA PUBLICZNEGO DOTYCZĄCEGO
POMOCY POLONII I POLAKOM ZA GRANICĄ

Ministerstwo Sportu

PROJEKT FINANSOWANY ZE ŚRODKÓW MINISTERSTWA SPORTU

KONKURS RECYTATORSKI DLA POLAKÓW Z ZAGRANICY „KRESY”

Konkurs Recytatorski dla Polaków z Zagranicy „Kresy” jest przedsięwzięciem realizowanym przez Podlaski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” już od roku 1991. W tym roku obchodziliśmy 29. urodziny. Udział w nim wzięli młodzi Polacy z następujących państw: Ukraina, Białoruś, Rosja, Litwa, Łotwa, Rumunia, Mołdawia, Kazachstan i Kirgistan.

Konkurs to ogromne przedsięwzięcie, odbywają się kilkupoziomowe eliminacje, ostatni etap o charakterze centralnym wyłania najlepszych recytatorów w poszczególnych krajach. Konkurs wspierają organizacje polonijne i placówki dyplomatyczne RP. Zwycięzcy najstarszej kategorii przyjeżdżają do Białegostoku. To marzenie startującej młodzieży. Dotychczas w konkursie udział wzięło ponad 70 tys. uczestników we wszystkich kategoriach wiekowych.

Ten rok postawił nas przed nie lada wyzwaniem. Musieliśmy wprowadzić ze względu na obostrzenia epidemiczne inną formułę konkursu. Było inaczej, ale entuzjazm uczestników i organizatorów się nie zmienił. Razem pokonaliśmy trudności i „Kresy 2020” powoli przechodzą do historii. Staramy się jednak zachować kontakt z uczestnikami. Pojawiają się oni w kolejnych odsłonach konkursu jako wolontariusze. Kibicują młodszym uczestnikom, włączają się w działania. Przykładem takich aktywności jest tegoroczny „Kresowiak” – jednodniówka, która staje się forum wymiany kresowej myśli, ale i formą prezentacji laureatów i uczestników Konkursu. Kresowiacy piszą o sobie. Tegoroczny „Kresowiak” powstał przy udziale Pawła Szutowa z Petersburga i Tomasza Sokołowskiego z Wilna. Oni, jako zwycięzcy najwyższych laurów w latach poprzednich, zgodnie z regulaminem nie mogą startować w konkursie właściwym. Trwają jednak przy „Kresach” inaczej.

Zapraszam do lektury i spotkania z tegorocznymi uczestnikami Finału „Kresów”

Anna Kietlińska
Prezes Podlaskiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

WERDYKT JURY

XXIX KONKURSU RECYTATORSKIEGO DLA POLAKÓW Z ZAGRANICY „KRESY”

Jury w składzie: Piotr Damulewicz, Magdalena Kiszko-Dojlidko, Magdalena Kruszyńska-Sosnowska, Anna Kietlińska, Jerzy Łazewski oraz Mateusz Smaczny przyznało następujące nagrody i wyróżnienia:

WYRÓŻNIENIA II STOPNIA
Anna Możejko z Białorusi
Assem Bałgożyna z Kazachstanu
Anastazja Kalinina z Łotwy
Milena Kaczurka z Mołdawii
Irena Maćkiw z Ukrainy

WYRÓŻNIENIA I STOPNIA
Diana Łukojć z Litwy
Irina Abrosimova z Rosji
Agata Pogumirska z Łotwy
Monica Eugenia Marculeac z Rumunii

III NAGRODA
Głafira Czapajła z Białorusi
Dymitr Sieliło z Białorusi

II NAGRODA
Xenia Frumosu z Mołdawii
Bachiana Biegalijew z Kirgistanu

I NAGRODA
Paulina Pieszko z Litwy

NAGRODA SPECJALNA ZA INTERPRETACJĘ WIERSZA ADAMA MICKIEWICZA
Daniel Aleks Marcinkiewicz z Litwy

GRAND PRIX
Artur Dowgiało z Litwy

XENIA FRUMOSU Z MOŁDAWII

Nazywam się Xenia Frumosu i jestem z Mołdawii. Jestem osobą optymistyczną i wdzięczną. Mam 18 lat i uczę się w liceum w Bielcach w klasie o profilu humanitarnym. Lubię studiować literaturę, recytować wiersze, być aktywną. Dla mnie jest bardzo ważne, by spędzać czas z rodziną i przyjaciółmi, ponieważ to jest taki rodzaj terapii. „Kresy" u mnie kojarzą się z najcieplejszymi wspomnieniami. Tak się zdarzyło, że mam okazję brać udział w finale konkursu po raz trzeci. Jestem szczęśliwa, że mam okazję być częścią tego wydarzenia, które już jest moją zimową tradycją. Dzięki „Kresom" poznałam nowych ludzi, z którymi utrzymuję kontakt do dziś; zdobyłam też ciekawe doświadczenia w sztuce teatralnej i zrozumiałam, że poezja musi żyć! Jest mi smutno, że nie spotkamy się na żywo ze wszystkimi w tym roku, tęsknię za Białymstokiem i BTL! Ale cieszę się, że „Kresy" odbywają się w nowym formacie i nawet wirus nie przeszkadza. Na zakończenie powiem, że „Kresy" wpłynęły na mój rozwój osobisty i chcę, żeby każdy, kto ma możliwość być uczestnikiem konkursu, wiedział: TO JEST NIESAMOWITE SZCZĘŚCIE! Mam nadzieję, że przez ten tekst przekazałam ciepło wspomnień i wdzięczność za organizację tego konkursu!
Przytulam wszystkich, Xenia

DYMITR SIELIŁO Z BIAŁORUSI

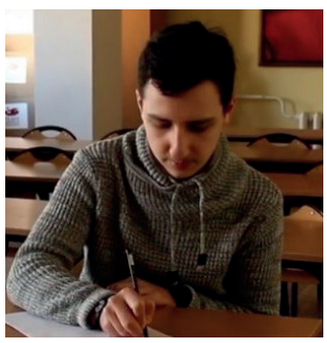

Witam wszystkich bardzo serdecznie! Nazywam się Dymitr Sieliło. Mam 16 lat. Urodziłem się na Białorusi, w historycznym mieście, w Grodnie. Uczęszczam do Polskiej Szkoły Społecznej im. króla Stefana Batorego przy „Związku Polaków" na Białorusi w Grodnie. Mam polskie korzenie, więc z tego powodu język polski jest ze mną od dzieciństwa. W mojej rodzinie zawsze pamiętamy o Ojczyźnie i pielęgnujemy tradycje naszych przodków. Moją pasją jest fotografia. Bardzo lubię czytać literaturę, a przede wszystkim pisać różnego rodzaju refleksje na przeczytane utwory. Też uwielbiam recytować i pisać swoje własne wiersze oraz eseje. Przedstawiam Państwu moją refleksję na temat poezji w życiu człowieka oraz na temat emocji i uczuć, które nawiedzają człowieka każdego dnia.
Co to jest słowo? Pomaga nam zrozumieć inną osobę. Czym jest poezja? Dzięki niej możemy wyrażać nasze myśli bez obawy przed osądem lub nieporozumieniem. Kiedy inspiracja przychodzi do człowieka, nie można jej już dłużej utrzymać – energia oraz wersy biją od wewnątrz, wyrywają serce i proszą o dotknięcie papieru. I tak, zainspirowana osoba podnosi dowolny instrument do pisania i zaczyna tworzyć. W tym przypadku strumienie niezbędnych słów padają na papier w równych kolumnach, podkreślając zakończenia słów rymem. Ale nie tylko rym jest w poezji, jest też życie, życie ludzkie, które nas otacza lub które chcemy tworzyć.
Zasadniczo, poezja to wiersz. Ale często ten termin oznacza wszystko, co nas otacza, co piękne, co inspiruje do wyczynów i daje nam mądrość. Trudno wyobrazić sobie twórczość tak wielkiej postaci literackiej jak Adam Mickiewicz, dla którego poetyckie metrum i rymowane wersety służyły jako wyraz własnych emocji, wyzwolenie dzikiej energii uczuć i niezwykłe postrzeganie rzeczywistości. Dzięki poezji, ludzie mogą zarówno wyrazić, jak i zaakceptować to, co prześladuje ich życie i niepokoi serce. Ale nie każdemu daje się kontrolę nad słowem jako pewnego rodzaju narzędzie pracy, tylko prawdziwie godni są w stanie rozpalić ogień namiętności i mocy ducha w duszach ludzi rymami i wierszami. Także, moi drodzy i konkurs „Kresy". Pozwala nam ujawnić nasze uczucia i emocje. Pokazać, jak wielki jest nasz świat aktorski. Człowiek jest bardzo zmysłową istotą. Jedną z jej stałych potrzeb jest wyrażanie emocji.

BACHIANA BIEGALIJEW Z KIRGISTANU

Moje imię – Bachiana – nie jest ani polskie, ani też kirgiskie, chociaż dał mi je znany pisarz kirgiski, Czingiz Ajtmatow, którego książki są czytane na całym świecie. On bardzo lubił moich rodziców i kiedy się urodziłam, dał mi to imię. To imię bohaterki jego niedokończonej powieści. Mój tata jest Kirgizem, a mama – Polką. Urodziła się w Łodzi i mieszkała tam, dopóki nie wyjechała studiować do Moskwy. Oboje są muzykami. Ja też jestem muzykiem: studiuję w Konserwatorium (fortepian). Tata jest kompozytorem, mama wiolonczelistką. Poznali się w Konserwatorium w Moskwie. Mieszkamy w Kirgistanie, tutaj też się urodziłam. Z tatą rozmawiam po kirgisku, z mamą po polsku, oni między sobą po rosyjsku; taka wieża Babel była u nas od zawsze. Polonia to mój drugi dom.

W Kirgistanie Polaków jest niedużo, ale dzięki temu, że mama założyła Odrodzenie, którego jest prezesem, możemy się uczyć polskiego, pielęgnować tradycje, organizować koncerty, recytować wiersze. Od kiedy pamiętam, zawsze śpiewaliśmy i w domu, i w Stowarzyszeniu. Nie ma imprezy bez piosenek.
Od dziecka recytowałam też wiersze na każdej imprezie i pamiętam je do dziś. Uwielbiam polską poezję, dlatego konkurs „Kresy" jest dla mnie wyjątkowo ważny. Byłam na Kresach dwa lata temu po raz pierwszy i było fantastycznie! Poznałam fajnych ludzi, mieliśmy dużo wspólnych tematów i bardzo ciekawe warsztaty, zajęcia muzyczne, spektakle, wspólne przygotowanie gali finałowej i Wigilii kresowej – to są wspaniałe wspomnienia, tym bardziej, że wróciłam z nagrodą z interpretację wierszy Adama Mickiewicza! Jeszcze jeden grosik do skarbonki mojej polskości.
W zeszłym roku tylko duchem byłam na Kresach, no, a w tym roku wszystko jest jeszcze inaczej! Pewnie, że smutno, że nie jesteśmy razem, ale i tak jestem pewna, że przeżycia będą fantastyczne!

IRENA MAĆKIW Z UKRAINY

Nazywam się Irenka Maćkiw, mam 16 lat, jestem z Ukrainy, ze wsi Szaróweczka. Jest to nieduża wieś w okolicach Chmielnickiego założona przez kolonistów z Mazowsza, którzy zaczęli napływać na Podole po odzyskaniu przez Rzeczpospolitą tych ziem z rąk Ottomanów w 1699 r. Nasz język jest odmienny od ukraińskiego, łączy w sobie języki: polski, ukraiński i rosyjski. Rozmawiać w języku polskim umiem od narodzenia.
Wychowuję się w polskich tradycjach, jestem katoliczką. W tym roku już przystąpię do bierzmowania. Byłam w Polsce 8 razy, w różnych miastach. Najbardziej jestem zachwycona Warszawą i Częstochową! Architektura, krajobraz i historia tych miejsc są na zawsze w moim sercu!
Zachwyca mnie też literatura polska. Z tego powodu w tym roku wzięłam udział w konkursie recytatorskim „Kresy 2020". Wybór wierszy nie był zbyt trudny. Połączyłam dwie moje największe miłości: Pana Boga (JPII „Zdumienie") i moją drugą Ojczyznę – Polskę (M. Bałucki «Dla chleba»). Od dwóch lat jestem uczennicą Polskiej Szkoły Sobotniej. Po zakończeniu 11 klasy szkoły zwykłej średniej, czyli już w tym roku, będę startować na studia do Polski. Moim marzeniem jest Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Chcę być astrofizykiem, chociaż literatury nie porzucę nigdy.
W przyszłości bardzo bym chciała zostać wolontariuszką-kresowiaczką. Robić dobre uczynki, służyć swoimi talentami i pomagać w rozwoju naszych Krajów! Jestem naprawdę dumna z tego, że jestem Kresowiaczką!

MONICA EUGENIA MARCULEAC Z RUMUNII

Jo jech Marculeac Monica Eugenia z Rumunii. Jech sie narodzila w piknyj polskji wiosce. Od malego dziecka jech liubala gwarić werszyki na „Kresach". W naszej wsi szycy gwarime po polsku: doma, w kosciele abo po ceście. Prubujeme se trimać jako nojbardzo te nasze gware. Warime polske jedzynia – i na Welkanoc, i na Boże Narodzynie – szpiweme polskie kolendy i żyjeme po polsku. Możeme powedzieć, że kawalek Polski to je i w Pojanie Mikuli. Liubime być Poliokami, temu sie zbirome do stroju, chuliome i szpiweme w naszym zespole i my som dumni z tego. Dla mnie „Kresy" som jako aszcze jedna rodzina. Jech usz wygrala nojwinksze nagrode, bo jech mugla poznać takich fajnych liudzi co potrafiom tak bardzo pokochać i sie radować tym piknym życiem.

Jestem Monica Eugenia Marculeac z Rumunii. Urodziłam się w pięknej polskiej wiosce. Od dzieciństwa lubiłam recytować wiersze na „Kresach". W naszej wsi wszyscy rozmawiamy po polsku: w domu, w kościele albo na ulicy. Próbujemy ze wszystkich sił utrzymać tę naszą gwarę. Gotujemy polskie potrawy – i na Wielkanoc, i na Boże Narodzenie – śpiewamy polskie kolędy i żyjemy według polskich obyczajów. Można by powiedzieć, że w Pojanie Mikuli też jest cząstka Polski. Lubimy być Polakami, dlatego ubieramy się w stroje, tańczymy i śpiewamy w naszym zespole i jesteśmy z tego dumni. Dla mnie „Kresy" są jako jeszcze jedna rodzina. Wygrałam już największą nagrodę, bo mogłam poznać takich fajnych ludzi, którzy potrafią tak bardzo pokochać i cieszyć się tym pięknym życiem.

ANASTAZJA BOŁGARSKA Z UKRAINY

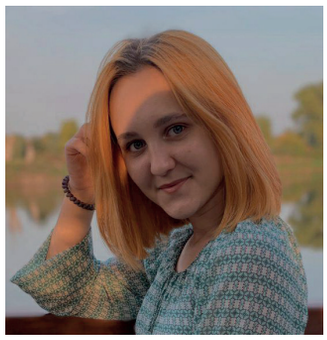

Nazywam się Anastazja Bołgarska. Pochodzę z małej miejscowości położonej na Podolu w centralnej Ukrainie, w której bije Polskie serce. Miasto Koziatyń liczy 22 tys. mieszkańców różnych narodowości. W kwietniu 2007 roku z inicjatywy osób pochodzenia polskiego w Koziatyniu zostało zarejestrowane stowarzyszenie „Centrum Kultury Polskiej im. Tymosza Padury", w którym od momentu jego założenia jest zaangażowana cała nasza rodzina. Mam 16 lat, więc nietrudno się domyślić, że polskością otoczona jestem od najmłodszych lat. Przy Stowarzyszeniu działa Polska szkoła sobotnio-niedzielna, której jestem uczennicą oraz zespół pieśni i tańca „Podolski Kwiat", w którym przez 9 lat miałam zaszczyt reprezentować nasze miasto daleko poza granicami Ukrainy, z powodzeniem biorąc udział w licznych konkursach i festiwalach kresowych.

Po raz pierwszy udział w konkursie recytatorskim „Kresy" wzięłam w 2015 roku, mając 11 lat. Od tej pory systematycznie uczestniczyłam w Konkursie, zdobywając różne nagrody. Na Konkurs zawsze jeździłam z ogromną chęcią. Nie mogłam się jednak doczekać, aby wreszcie wystąpić w najstarszej kategorii, aby móc rywalizować o I miejsce, gdyż od samego początku marzyłam, aby pojechać do Białegostoku. W tym roku moje marzenie się spełniło. Wygrałam!

Niestety z uwagi na sytuację panującą na świecie, po¬dróż do Polski nie mogła się odbyć. Nie zmienia to jednak faktu, że niezmiernie się cieszę z możliwości uczestnictwa w wymarzonych warsztatach. Swoją przyszłość marzę powiązać z aktorstwem, i wiem, że zdobyte na kresowych warsztatach doświadczenie będzie po prostu bezcenne.

DIANA ŁUKOJĆ Z LITWY

Nazywam się Diana Łukojć. Jestem z Litwy. Mieszkam w niedużym miasteczku Rudomina, niedaleko Wilna. Uczęszczam do Gimnazjum im. Ferdynanda Ruszczyca. Jest to jedna z wielu polskojęzycznych szkół na Litwie. Właśnie tutaj mam możliwość rozwijać swoje zainteresowania i pasje.

Moja przygoda z „Kresami" rozpoczęła się od szkoły początkowej. Miałam różne doświadczenia – porażki i zwycięstwa. W tym roku udało mi się osiągnąć najwyższy wynik w tym konkursie, z czego, oczywiście, niezmiernie się cieszę. Polka – taką narodowość mam wpisaną w dowodzie osobistym. Staram się ów wpis potwierdzać na różne sposoby: język polski na co dzień, polska szkoła, udział w konkursach z języka polskiego, pielęgnowanie tradycji polskich, świąt oraz Zespół Ludowy Pieśni i Tańca Zgoda. Właśnie polskie tańce ludowe są moją pasją. Do zespołu należę już dwanaście lat – większą część mojego życia!!!

Uwielbiam nie tylko koncerty, wyjazdy, ale też zwykłe próby, gdzie się spotykam z ludźmi kochającymi polski taniec. Koncertujemy nie tylko u siebie na Litwie. Wyjeżdżamy również za granicę. Jednak najbardziej lubię wyjazdy do Polski, gdyż czuję się tam dobrze i swojsko. Niezmiernie się cieszę, że mogę być na uroczystościach kresowych, uczestniczyć w warsztatach, usłyszeć cenne rady, poznać wspaniałych organizatorów mimo dzisiejszej sytuacji pandemicznej. To właśnie jest najwyższa nagroda, jaką mogłam otrzymać za udział w konkursie. I nieważny jest końcowy rezultat, ważne, że mogę być tu z Wami !!!

LUBOW NIEDZIELSKA Z ROSJI

Dzień dobry! Nazywam się Luba Niedzielska. Jestem rezydentką na Wydziale Protetyki na Uniwersytecie Medycznym. Zakochałam się w języku polskim jeszcze w 4 klasie. Często byłam w Polsce, tam mieszka mój brat i przyjaciele.

W 2018 roku odbyłam praktykę wakacyjną na Uniwersytecie Medycznym im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Uwielbiam literaturę, muzykę, znam 5 języków, bo dla mnie otwierają one drzwi do innych światów.

Dla mnie język polski jest kluczem do nowych znajomości, możliwością bezpośredniego poznania kultury. Polski jest językiem moich pradziadków, z nim jestem związana sercem.

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

PROJEKT BYŁ WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW W RAMACH ZADANIA PUBLICZNEGO DOTYCZĄCEGO POMOCY POLONII I POLAKOM ZA GRANICĄ W 2020 ROKU.

WSPARCIE INICJATYW HARCERSKICH NA BIAŁORUSI

W ramach projektu „Wsparcie Inicjatyw Harcerskich na Białorusi" finansowanego ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach zadania publicznego dotyczącego pomocy Polonii i Polakom za granicą w dniach od 1 sierpnia do 26 grudnia 2020 r. zorganizowano szereg przedsięwzięć harcerskich na Białorusi.

AKCJA CUD NAD WISŁĄ

Zadanie było przeznaczone dla dzieci i młodzieży. Pierwsza część związana była z uroczystością „Cudu nad Wisłą" i spływem kajakowym Kanałem Augustowskim. Młodzież poznała smak przygody pokonując trudności spływu. W trakcie nauczyła się historii Polski o zwycięskiej Bitwie Warszawskiej. Druga część zadania była dedykowana Zuchom czyli najmłodszym harcerzom. Kolonia zuchowa okazała się bardzo udana. Zuchy nauczyły się 7 nowych polskich piosenek oraz zdobyły nowe sprawności. Kolonia pozwoliła na przygotowanie gromad do samodzielnej pracy w środowiskach Grodna, Baranowicz (2 gromady) i Słoniny.

WARSZTATY HISTORYCZNO – PATRIOTYCZNE

Zadanie harcerze rozpoczęli od prac porządkową na cmentarzu w Starej Rudzie. Zamieścili nową tablicę pamiątkową na Krzyżu Powstańców Styczniowych oraz wzięli udział w uroczystości upamiętniającej bohaterów. W następnym dniu w Grodnie przeprowadzono warsztaty w trakcie których uczestnicy poznali niesamowitą polską historię o bohaterskiej Obronie Grodna w 1939 r. oraz życiorys wielkiej polskiej pisarki Elizy Orzeszkowej. Warto doda, że w trakcie realizacji naszego zadania poruszaliśmy się po Grodnie bardzo ostrożnie, ponieważ obowiązywała milicyjna kontrola związana z demonstracjami zwolenników demokracji. Zwieńczeniem zadania były uroczystości z okazji 81 lecia Obrony Grodna. Harcerze uporządkowali groby polskie i zaciągnęli wartę honorową.

RAJD NIEPODLEGŁOŚCI W NOWEJ RUDZIE

Rajd odbył się w dniach 23 – 26 października 2020 r. W tym czasie zrealizowano różnorodne inicjatywy. Szkolenie z pierwszej pomocy, sztuki wiązania węzłów żeglarskich, biegu harcerskiego. Uczestnicy podzieleni byli na patrole którym przydzielono szczegółowe zadania w różnych miejscach wioski. Były to między innymi: nauka patriotycznych piosenek („1sza Brygada", „Rota", „Marsz Marsz Polonia"), testy i sprawdziany z podstawowych technik harcerskich (terenoznawstwa, historii harcerstwa, sygnalizacji, węzłów, samarytanki). Harcerze byli egzaminowani również ze znajomości życiorysów zasłużonych dla polskiej historii osób takich jak Marszałek Piłsudski, Gen. Józef Haller, Jan Paderewski, Roman Dmowski. W czasie harcerskich ognisk każda drużyna przygotowała przedstawienie związane z tematem Niepodległości Polski. Tym samym harcerze zdobyli sprawność „Harcerz Niepodległości". Rajd zwyciężyły następujące drużyny: 1. miejsce Drużyny z Borysewa i Lidy, 2, miejsce Baranowicze, 3. miejsce Mińsk. Po rajdzie zainaugurowano konkurs filmowy „Pamiętamy", dotyczący historycznej działalności harcerzy na Białorusi.

KURS INSTRUKTORÓW ZUCHOWYCH W PORZECZU

Ostatnim zadaniem był kurs instruktorów zuchowych w Porzeczu. W trakcie szkolenia uczestnicy poznali system sprawności zuchowych oraz podstawy funkcjonowania gromady zuchowej. Warto dodać, że w kursie uczestniczyły dwie nowe osoby, które założyły gromadę zuchową w Borysewie i Mińsku. Zgodnie z tradycją w czasie harcerskich ognisk uczono się nowych piosenek i zuchowych tańców oraz zgłębiano zuchowy kodeks.

Opracowanie: AGP – SWP

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

PROJEKT BYŁ WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW W RAMACH ZADANIA PUBLICZNEGO DOTYCZĄCEGO POMOCY POLONII I POLAKOM ZA GRANICĄ W 2020 ROKU.

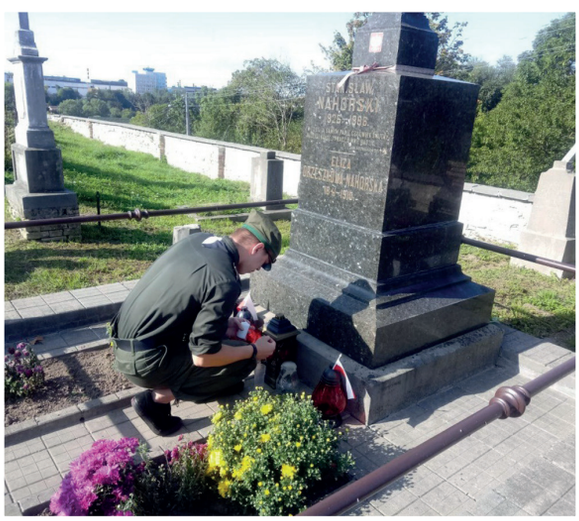

ŚWIĄTECZNE SPOTKANIE REPATRIANTÓW W PUŁTUSKU

W Domu Polonii w Pułtusku w ramach Klubu Repatrianta odbyło się spotkanie repatriantów, którym przekazano świąteczne paczki z albumem jako symbol, że Polska o Nich pamięta. 20 grudnia br. w 4. rocznicę przyjazdu do Polski 156 repatriantów pochodzenia polskiego z Kazachstanu (łącznie 48 rodzin). W spotkaniu wzięło udział 20 rodzin mieszkających na stale w Pułtusku, przedstawiciele Kibiców Legii Warszawa, Wiceprezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" Krzysztof Łachmański, Dyrektor Biura Zarządu i koordynator Klubu Repatrianta Tatiana Čepukoit oraz Dyrektor Domu Polonii w Pułtusku Michał Kisiel.

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia złożono nawzajem życzenia. Kibice Legii Warszawa wręczyli każdej rodzinie świąteczną paczkę z artykułami spożywczymi, słodyczami oraz kartkę z opłatkiem. W tak świątecznej atmosferze, kibice obiecali, że po ustaniu pandemii dołożą wszelkich starań, by kolejne spotkanie odbyło się podczas wspólnego kibicowania na trybunach stadionu Legii Warszawa. Po upływie zaledwie kilku godzin do Klubu Repatrianta dotarła informacja, że dzieci już pytają u rodziców, kiedy wspólny mecz. Każda rodzina w prezencie również otrzymała album z płytą o Prymasie Stefanie Wyszyńskim, w którym jest nagrana wypowiedź o Kardynale przez śp. prof. Andrzeja Stelmachowskiego, założyciela Stowarzyszenia „Wspólnota Polska".

Wiceprezes, pełniący również obowiązki Dyrektora Publicznej Szkoły Podstawowej nr 4 w Pułtusku Krzysztof Łachmański serdecznie podziękował Kibicom za dzielenie się dobrem nie tylko z Polakami na Litwie, Białorusi, lecz i pamięć o repatriantach mieszkających w Pułtusku. Koordynator Klubu Repatrianta Tatiana Čepukoit zaznaczyła, że wszyscy Polacy – to jedna rodzina. Dyrektor Domu Polonii w Pułtusku Michał Kisiel dodał, że wszyscy repatrianci są prawdziwymi bohaterami.

Tatiana Čepukoit
Koordynator Klubu Repatrianta SWP

„ZAGINIONE GRANICE”

„Zaginione granice” to niezwykła opowieść o granicach II Rzeczypospolitej. O tym, jaka pozostała w pamięci ludzi mieszkających dziś w dawnym obszarze nadgranicznym, jak ukształtowała ich tożsamość i życie. Tu nie ma prostych historii i prostych odpowiedzi na trudne pytania. Tu zawsze żyje się niepewnie, coś każe siedzieć na walizkach i spać z otwartymi oczami. To miejsce dobre dla przemytników, uciekinierów i starców. Chociaż tej granicy od dawna już nie ma, życie nadal toczy się przygranicznym rytmem. Granica ciągle tkwi w głowach i we wspomnieniach – zarówno tych, którzy nie dali się wypędzić, jak i tych, których dawno wypędzono. Ich losy determinowały zazwyczaj polityka i historia.

80 lat po jej rozpadzie w podróż jej śladem udali się Tomasz i Kaja Grzywaczewscy. Reporterska wyprawa wzdłuż granic II RP – od Kaszub, przez Wielkopolskę, Śląsk, Bieszczady, po Kresy Wschodnie, Mazury i Pomorze zaowocowała książką i stroną internetową będącą szczególną galerią miejsc i postaci. Autorzy odnajdują ostatnich pamiętających przedwojenne granice i ich znikanie – nad Bałtykiem, na Śląsku Cieszyńskim, w wioskach Bojkowszczyzny, wysiedleńców z akcji „Wisła”, ocalonych z rzezi na Wołyniu, mieszkańców dawnych rubieży Polski na Huculszczyźnie, Pokuciu, Polesiu, nad Dźwiną i na krańcach Litwy. Opowieść o tym, jak dziś żyje się przy nieistniejącej granicy, snują także nieliczni dobrowolni strażnicy pamięci oraz młodzi, którzy pragną żyć jak w XXI wieku przystało, ale którym brzemię pogranicza na to nie pozwala.

Projekt zrealizował Podlaski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” we współpracy z Tomaszem Grzywaczewskim – podróżnikiem, reporterem zaangażowanym w opisywanie losów ludzi i społeczeństw mieszkających na Wschodzie, został sfinansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach projektu „Dyplomacja publiczna 2020 – nowy wymiar”. Powstała strona internetowa (www. borders2rp.com) w czterech językach: angielskim, białoruskim, ukraińskim i rosyjskim stanowiąca uzupełnienie książki „Zaginione granice. Śladami II Rzeczypospolitej”, która ukazała się drukiem w języku polskim w listopadzie 2020 roku.

Anna Kietlińska
Prezes Podlaskiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

RAZEM DLA EDUKACJI
ALTERNATYWNA SZKOŁA TOŻSAMOŚCI

Projekt „Razem dla edukacji” został zainicjowany przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” dzięki środkom przekazanym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach konkursu „Rodzina Polonijna”. Pierwsza część pilotażowego programu odniosła ogromny sukces i pokazała potencjał edukacji alternatywnej, innowacyjnej, którą można prowadzić równolegle w szkołach w kraju i za granicą. Jego miarą jest przeszło 6602 zadowolonych uczniów i nauczycieli z 74 par szkół z Polski i 74 partnerskich placówek z 21 krajów: Anglii, Armenii, Australii, Belgii, Białorusi, Czech, Francji, Hiszpanii, Irlandii, Kataru, Kirgistanu, Litwy, Łotwy, Mołdawii, Niemiec, Rosji, Szkocji, Ukrainy, USA, Włoch i Węgier, którzy razem uczestniczyli w projekcie i od tego momentu chętniej utożsamiają się ze swoją wspólnotą i bardziej aktywnie uczestniczą w działaniach organizowanych przez Wspólnotę Polską, ale nie tylko.

WSPÓLNOTA PARTNERSTWA. PARTNERSTWO WSPÓLNOTY

Słowo „razem” jest tu kluczowym pojęciem. Mam poczucie, że ma ono status ważnego symbolu, który tyleż uświadamia istotny charakter podejmowanych w projekcie działań w duchu solidarności i nowoczesnej wspólnotowości, co w połączeniu z określeniem „edukacja”, sygnalizuje także możliwą reorientację edukacji, antycypując kierunek poszukiwań, którym oddają się współcześnie nie tylko pedagogika i nauki humanistyczne, lecz także interdyscyplinarne studia children studies. Plastyczna i wyrazista, a prosta zarazem alegoria solidarnego uczenia się od siebie nawzajem, spotykania się po dwóch stronach polskiej i polonijnej strony, jest realizowana w projekcie poprzez formułę partnerstwa edukacyjnego, opartego na wspólnocie wzajemnego oddziaływania na siebie uczniów, nauczycieli, rodziców i działaczy ze Wspólnoty Polskiej.

Projekt „Razem dla Edukacji” powstał z myślą o osobach uczęszczających do szkół w Polsce i uczących się języka polskiego, historii i kultury poza Macierzą na wszystkich szczeblach edukacyjnych

Projekt „Razem dla Edukacji” powstał bowiem z myślą o osobach uczęszczających do szkół w Polsce i uczących się języka polskiego, historii i kultury poza Macierzą na wszystkich szczeblach edukacyjnych. Każda szkoła w ramach przedsięwzięcia realizowała swój własny program, przygotowywała go w oparciu o specyfikę i profil pracy własnej placówki, jej mocne strony i zapotrzebowania, przez co powstały zindywidualizowane, autorskie i w pełni nowatorskie programy, ukierunkowane na rozwój współpracy polsko – polonijnej. Nad ich profesjonalnym przebiegiem czuwał Podlaski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” wspierany przez pozostałe oddziały Stowarzyszenia “Wspólnota Polska” i Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, które dbały, aby zaplanowane działania były jak najefektywniej prowadzone. Położyliśmy szczególny nacisk na rozwój trzech sfer: języka, tradycji i tożsamości uczestników – zarówno uczniów i nauczycieli – poprzez innowacyjne praktyki oświatowe.

JĘZYK – TOŻSAMOŚĆ – WSPÓŁCZESNOŚĆ

Najważniejszym priorytetem twórców „Razem dla Edukacji” było zachęcenie młodych ludzi do nauki języka polskiego. Poza Polską mieszka ponad 20 mln Polaków, a polski jest często ich drugim językiem, nieraz obcym, ale ponieważ czują się częścią polonijnej rodziny, poszukują kontaktu z Polską. Kolejne pokolenia emigrantów poznawały język polski, kulturę i historię w oddaleniu od Macierzy, jedynie z podręczników, literatury klasycznej i utrwalonych w pamięci historycznej wyobrażeń. Był to jednak język literacki, odbiegający od współczesnych standardów komunikacyjnych, a przez to coraz bardziej odległy i nietożsamy z ich codziennym doświadczeniem. Język jest natomiast nie tylko składnikiem kultury, ale daje poczucie przynależności. Parafrazując Wittgensteina buduje on nie tylko granice świata, ale poczucie zadomowienia, utrwala również językowy obraz świata i ojczyzny. Chodziło nam właśnie o zadomowienie młodych rodaków przez język polski w ich mateczniku.

Priorytetem twórców „Razem dla Edukacji” było zachęcenie młodych ludzi do nauki języka polskiego. Poza Polską mieszka ponad 20 mln Polaków, a polski jest często ich drugim językiem, nieraz obcym...

Projekt „Razem dla Edukacji” dał możliwość jego uczestnikom doświadczenia współczesnego języka polskiego i współczesnej Polski. Pokazał, że przełamanie tej bariery jest najważniejszą wartością podejmowanych w nim działań. Podczas spotkań, warsztatów i innych działań zrealizowanych w ramach wizyt studyjnych i zielonych szkół, polonijna młodzież miała możliwość poznania od swoich kolegów z kraju ich socjolektu, młodzieżowego żargonu, a przez to żywego języka codzienności. Partnerstwa szkół to nie tylko nauka języka, kultury i tradycji, to również kuźnia młodych talentów, kuźnia polskiej tożsamości. Ważnym filarem podejmowanych w projekcie działań były dlatego zadania ukierunkowane na kształtowanie polskiej tożsamości poprzez promowanie polskiej tradycji poza granicami kraju oraz rozwijanie u młodych ludzi kompetencji humanistycznych, kognitywnych, językowych i artystycznych.

INNOWACYJNOŚĆ . GRAND TOUR DO KORZENI

Uwzględniając zmiany dokonujące się w szeroko pojętej edukacji, w projekcie oprócz budowy partnerstw wykorzystano również innowacyjną technikę turystyki edukacyjnej. O ile metoda partnerstw miała uczyć pracy zespołowej, oraz umożliwiać uczniom wspólne rozwiązywanie problemów i dzielenie się rezultatami podejmowanych działań, to podróż edukacyjna nawiązuje do dobrych tradycji oświaty oświeceniowej zwanej potocznie grand tour.

Eksplikując tę formułę w „Razem dla Edukacji” staraliśmy się zwrócić dzieci ku własnym korzeniom, ku rozpoznaniu, jak patriotyzm jest realizowany po obu stronach granicy. W tym celu uczniowie odwiedzili różne centra tworzące enklawę polskości: Wilno, Grodno, Dublin, Melbourne, Katar, Paryż, Chicago, Neapol i in. Wyjazdy do miejsc pamięci dostarczyły dzieciom nowych bodźców do działania i własnego rozwoju.

Wymiana i współpraca były realizowane przez obustronne wizyty młodzieży i nauczycieli w parach placówek. Partnerzy projektu podczas przeszło 81 edukacyjnych wizyt zorganizowanych kolejno w poszczególnych krajach poznali historię swoich regionów, zwiedzili najważniejsze i najbardziej interesujące miejsca pamięci, poznali polską kulturę w kraju i za granicą, uczestniczyli w tradycyjnych imprezach i zabawach.

Metoda turystyki pozwoliła na trwalszą integrację wiedzy szkolnej, a także na zbliżenie szkoły do życia społecznego. Spotkania edukacyjne organizowane w ramach projektu przyczyniły się do tego, iż młodzież poczuła się zintegrowana ze społecznością polonijną. Działania te utwierdziły nas w przekonaniu, że bezpośrednie poznanie dziedzictwa kulturowego Polski w różnych państwach jest ogromną wartością, pozwala bowiem na większą integrację i lepsze zrozumienie własnej tożsamości.

Poprzez bezpośrednie spotkania z partnerami projektu uczestnicy wzbogacili się o nowe wiadomości i doświadczenia oraz nowe przyjaźnie. Jesteśmy przekonani, że nauka kultury, historii i języka może się realizować tylko w bezpośrednim spotkaniu. Poprzez kontakty uczniowie uwrażliwiają się na słowo pisane oraz na walory ekspresyjne tekstów literackich, a także usprawniają komunikację i współpracę w grupie, budują także więź z ojczyzną.

PRZEŻYWANIE PATRIOTYZMU – NAUKA TRADYCJI PRZEZ DZIAŁANIE

Podczas licznych okolicznościowych uroczystości związanych ze świętowaniem 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę starano się skonfrontować doświadczenia tożsamościowe polonijnej młodzieży i młodzieży mieszkającej w kraju. Pozwoliło to obu grupom na refleksję na temat współczesnego patriotyzmu Polaków i przyczyniło się do podjęcia przez nich dyskusji o polskiej tożsamości XXI wieku. Ideą programu było również stworzenie młodym ludziom możliwości do działania w swojej szkole i w ośrodku partnerskim w duchu tzw. neopragmatywizmu. Edukacja przez działanie to najskuteczniejsza z form zdobywania nowych umiejętności, przyswajania kompetencji językowych, budowania tożsamości i kształtowania postaw obywatelskich, oraz skuteczniejszego utrwalania wiedzy.

W “Razem dla Edukacji” uczniowie stanęli przed wyzwaniem sprawdzenia się w najróżniejszych działaniach edukacyjnych. Pod opieką najlepszych specjalistów uczestniczyli oni w zajęciach z wykorzystaniem multimediów, lekcjach muzealnych, warsztatach artystycznych, literackich, warsztatach dziennikarskich prowadzonych w radio, gazecie itp. Powstały liczne eksperymentatoria, jak escape roomy, gry miejskie, gry planszowe, w których sprawdzano nie tylko wiedzę, ale i umiejętność pracy w grupie. Uczniowie uczestniczyli ponadto w żywych lekcjach historii rekonstruujących wydarzenia historyczne.

W Białymstoku powstał zbiór wierszy połączony z foto książką, innym razem uczniowie szukali swoich korzeni wśród Syberyjskich zesłańców i nagrali ostatnie wywiady z członkami swoich rodzin. W Lublinie powstał komiks o obronie Grodna i film historyczny pt. “Orlęta Lwowskie”, a w Bytomiu uczniowie opracowali gazetkę, w której zawarli relacje z pobytu u partnerów. Długo można by wymieniać podobne ciekawe inicjatywy realizowane w ramach projektu – do tej pory uczniowie przeprowadzili ponad 300 podobnych działań. Przedsięwzięcia takie sprawiają, że zdobywanie wiedzy jest ciekawsze i łatwiej przyswajalne, a uczniowie sami garną się do poszerzania swoich horyzontów.

Udział w projekcie „Razem dla Edukacji” dał naszym uczniom szansę na naukę języka polskiego, na aktywne współtworzenie polskiej kultury, dał wreszcie poczucie przywiązania do rodziny polonijnej, W projekcie każdy uczestnik znalazł coś dla siebie i z pewnością zabierze ze sobą nieco inne wspomnienia. Projekt stał się ponadto wartościowym narzędziem, które wspomaga szkoły w procesie kształcenia młodzieży. Wprowadza on alternatywne myślenie o szkole – o tym, do czego służy i jaka ma być.

Edukacyjne inicjatywy jak „Razem dla Edukacji” mogą przyczynić się do wzrostu atrakcyjności szkoły, która otwiera się dzięki wsparciu MEN-u na nieformalne przestrzenie i metody kształcenia. Obecnie wspólnotowa rodzina polonijna rozszerzyła się o kolejne 30 par szkół, liczymy, że to początek pięknej przygody dla kolejnych beneficjentów, i że projekt będzie dalej rozwijał się, a wraz z nim polsko-polonijna edukacja ponad granicami.

Karolina Szymborska

KONDYCJA OŚWIATY POLONIJNEJ

STAN I POTRZEBY W WARUNKACH EPIDEMII

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” oraz Kongres Oświaty Polonijnej opracował raport prezentujący aktualny stan oświaty polonijnej oraz jej potrzeby wynikające z sytuacji pandemii. Przeprowadzona diagnoza zawiera również rekomendacje dla instytucji wspierających funkcjonowanie polonijnych placówek edukacyjnych.

Raport powstał w oparciu o wyniki badań ankietowych przeprowadzonych on-line przez Kongres Oświaty Polonijnej na przełomie listopada i grudnia 2020 roku oraz prezentacje przedstawicieli polonijnych środowisk edukacyjnych z 16 krajów na temat funkcjonowania placówek oświatowych podczas pandemii zaprezentowane podczas konferencji pt. „Kondycja oświaty polonijnej – stan i potrzeby w warunkach epidemii”. Konferencja została zorganizowana z inicjatywy Pełnomocnika Rządu ds. Polonii i Polaków za Granicą – Ministra Jana Dziedziczaka we współpracy z Kongresem Oświaty Polonijnej oraz Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska” i odbyła się on-line 13 grudnia 2020 roku.

W konferencji wzięli udział nauczyciele i dyrektorzy szkół polonijnych i polskich za granicą oraz przedstawiciele organizacji polonijnych prowadzących placówki oświatowe za granicą, w sumie 225 osób z 28 krajów. Reprezentowane na konferencji placówki oświatowe mają różną formułę działalności – są wśród nich przede wszystkim szkoły społeczne, ale również punkty nauczania, szkoły polskie przy placówce dyplomatycznej, szkoły z polskim językiem nauczania w systemie edukacyjnym danego kraju. W konferencji uczestniczyli także goście z Polski: z Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA), Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”, Fundacji „Wolność i Demokracja”.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym przez Kongres Oświaty Polonijnej wzięli udział dyrektorzy szkół polonijnych i polskich za granicą oraz przedstawiciele organizacji polonijnych prowadzących placówki oświatowe za granicą. Respondenci pochodzili z 21 krajów świata, najwięcej odpowiedzi uzyskano od reprezentantów placówek zlokalizowanych w Europie (69%), nieco ponad ¼ to osoby zamieszkujące w Ameryce Północnej.

Wyniki ankiety stanowiły punkt wyjścia do diagnozy i dyskusji przeprowadzonej podczas konferencji. Raport zawiera zatem możliwie pełen obraz sytuacji szkół polonijnych podczas pandemii.

Autorka raportu: Beata Ciężka
Trener Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli SWP

RAPORT JEST DOSTĘPNY W PORTALU STOWARZYSZENIA „WSPÓLNOTA POLSKA”
http://wspolnotapolska.org.pl/wiadomosci/000/raport_oswiaty_polonijnej_2020.pdf

PROJEKT BYŁ WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW W RAMACH ZADANIA PUBLICZNEGO DOTYCZĄCEGO POMOCY POLONII I POLAKOM ZA GRANICĄ W 2020 ROKU.

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

ZABAWKI OD WSPÓLNOTY POLSKIEJ
DLA PRZEDSZKOLA W MOŚCISKACH

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” przekazała podopiecznym przedszkola w Mościskach to co maluchy lubią najbardziej – zabawki. W odpowiedzi otrzymaliśmy wzruszający list od siostry Reginy Polikowskiej, przełożonej domu zakonnego w Mościskach. Bardzo dziękujemy za dobre słowa i modlitwę.

„Chcę od szczerego serca podziękować Wam i Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska” za zabawki dla dzieci z naszego przedszkola. Dziękujemy za Wasze dobre serce, otwarte na potrzeby tych najmniejszych. Niech Bóg błogosławi i wynagrodzi za Wasze dobre czyny, a my ze swej strony, będziemy modlić się za Was wszystkich.”

s. Regina Polikowska
Przełożona domu zakonnego w Mościskach
Zgromadzenie Małych Sióstr Niepokalanego Serca Maryi

Z KAZACHSTANU DO PUŁTUSKA
PRZYLECIELI NASI RODACY!

W piątek 27 listopada br. do Polski przybyła grupa 168 repatriantów z Kazachstanu. Specjalny lot zorganizowało Ministerstwo Spraw Zagranicznych we współpracy z polską placówką dyplomatyczną w Kazachstanie oraz Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji. Dziewięćdziesięciu sześciu repatriantów zamieszka w Ośrodku Adaptacyjnym prowadzonym przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” w pułtuskim Domu Polonii. Odebraliśmy z lotniska naszych Rodaków, wszyscy są zdrowi i z ujemnym testem PCR – informuje dyrektor Domu Polonii Michał Kisiel.

Pozostałe 61 osób zostało zaproszonych przez gminy, a 11 osób przyleciało na zaproszenie zamieszkałych w Polsce rodzin. Wśród repatriantów jest 56 dzieci. Koszty zakupu biletów lotniczych zostały pokryte ze środków rezerwy celowej „Pomoc dla repatriantów”, którą dysponuje Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Decyzja o organizacji lotu była związana z sygnalizowanymi trudnościami z przyjazdem do Polski osób uprawnionych do repatriacji, z uwagi na zawieszenie większości połączeń lotniczych z Kazachstanu z powodu epidemii wirusa SARS-CoV-2. Organizacja przez władze polskie lotu dla repatriantów jest kolejnym tego rodzaju przedsięwzięciem w tym roku. 28 sierpnia br. w taki sposób do Polski przybyła grupa 86. repatriantów, w tym 54. osoby do ośrodka adaptacyjnego dla repatriantów w Środzie Wielkopolskiej.

Opracowanie: AGP – SWP

DWA LATA W REDAKCJI POLONIJNEJ AGENCJI INFORMACYJNEJ

Nie było by nas, bez Was. Tak można by opisać – zwracając się do Polonii i Polaków za granicą – dwa lata działalności Polonijnej Agencji Informacyjnej. I nie ma w tym żadnej przesady. Agencja powołana w 2018 roku przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" w trakcie Światowego Zjazdu Polonii i Polaków postawiła sobie za cel, a może bardziej za punkt honoru (bo bez osobistej motywacji cele pozostają najczęściej niezrealizowane), relacjonowanie wszelkiej aktywności Polonii i Polaków za granicą w skali ogólnoświatowej. Uzupełnieniem wiadomości polonijnych są informacje z Polski w szczególności o programach państwa polskiego i organizacji pozarządowych na rzecz Polonii. W tym miejscu standardowo powinniśmy napisać jak to „dbamy, promujemy, krzewimy i umacniamy", ale tego nie zrobimy. Zamiast tego opowiemy Państwu o naszej pracy.

Krótko po uruchomieniu redakcji zorientowaliśmy się, że to nie będzie normalna dziennikarska praca. Bogactwo życia polonijnego okazało się ogromne. Zgromadzenie w jednym miejscu tych wszystkich wiadomości pokazało jego skalę i różnorodność. Stopniowo zgromadziło się grono 266 korespondentów z 6 kontynentów. Odpisując na maile, posty doradzamy, redagujemy treści, dopytujemy o szczegóły. Musimy też zachować czujność – komu mówić dobry wieczór a komu dzień dobry. Jedni kładą się właśnie spać, inni zaś dopiero wstają. Taki urok stref czasowych. Jaki z tego dla nas wniosek? Musieliśmy przejść na pracę zmianową. Po miesiącu okazało się, że nie będziemy mieli wolnych sobót, niedziel ani świąt. I tak to pracujemy 365 dni w roku, bowiem każde święto to czas wzmożonej aktywności naszych Rodaków na świecie.

Szybko zapełniają się redakcyjne dyski komputerowe. Jak dotąd 13 tysięcy wiadomości ilustrowanych ponad 56. tysiącami zdjęć. Do tego filmy, których zebrało się ponad 3 tysiące, dostępne na kanałach mediów społecznościowych prowadzonych przez PAI. Na portalu Youtube obejrzało je ponad 96 tysięcy osób, a na Facebooku każdego miesiąca niemal 4 miliony. Nas samych to zaskoczyło, oczywiście mile.

Jakby tego było mało zagrzewamy Polonię do podejmowania tematów z polskiej historii i kultury. Nie wszędzie bowiem ich świadomość istnieje na odpowiednim poziomie. I nic w tym dziwnego. Emigranci i ich potomkowie skupiają swoją uwagę wokół najbardziej znaczących kart z naszych dziejów, a przecież bogactwo polskiego dziedzictwa jest o wiele rozleglejsze. Powodowani tymi spostrzeżeniami uruchomiliśmy dodatkowe działy – kultura i historia – gdzie opisujemy w wyczerpującej formie sylwetki Polaków, którzy zapisali się na kartach naszej i powszechnej historii, wydarzenia konstytuujące naszą państwowość i wpływające niejednokrotnie na losy świata. Zebrało się tym samym bez mała 600 artykułów, które mogą stanowić materiał edukacyjny dla Polonii. Ich uzupełnieniem są kampanie tematyczne, rocznicowe, których przeprowadziliśmy dotychczas 54. To rozbudowane formy prezentacji obejmujące treści na portalu i cykle w mediach społecznościowych.

Wsłuchując się w życzenia czytelników zrealizowaliśmy prezentację polskich filmów okresu międzywojennego. Na Facebooku ponad 150 tysięcy widzów zobaczyło 54 produkcje z tamtego okresu naszej kinematografii. Od roku obejmujemy patronatem medialnym przedsięwzięcia polonijne zwłaszcza takie, które miałyby kłopot z dotarciem do szerszego grona odbiorców. To zgodnie z naszą zasadą, że nie ma pomysłów które nie zasługują na uwagę. Nigdy bowiem nie wiadomo co stanie się inspiracją dla naszych rodaków na świecie, a to również zadanie agencji – inspirować i wspierać.

Najszybszy kontakt z czytelnikami nawiązujemy w mediach społecznościowych. Profil na portalu Facebook to ponad 22 tysiące informacji, które docierają miesięcznie – średnio – do niemal 5 milionów osób. Ponad 53 tysiące użytkowników polubiło nasz profil, zaś niemal 70 tysięcy obserwuje naszą pracę. Znaleźliśmy się na szczycie listy skuteczności w docieraniu do czytelników, a kogo wyprzedziliśmy to już ze względu na etykietę dziennikarską przemilczymy.

Są też takie dni w roku, kiedy zastanawiamy się, czy sprostamy tej pracy. To czas igrzysk, zjazdów, zlotów, konferencji polonijnych organizowanych przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska", które PAI obsługuje dziennikarsko, filmowo i fotograficznie. Wówczas nikt już nie liczy godzin. Tu możecie Państwo zapytać – nikt, czyli kto? Ile osób liczy sobie redakcja PAI? Otóż dwie. Czasami, gdy realizacja zamierzeń wymagałaby zdolności bilokacyjnych (a takowych nie mamy), trzy, ale to nie często. Na koniec cóż nam pozostało – zaprosić Państwa do naszego portalu i profili społecznościowych oraz do współpracy z Agencją. Bo bez Państwa nasza redakcja nie ma racji bytu.

Redakcja PAI

www.pai.media.pl, www.facebook.com/PolonijnaAgencjaInformacyjna,
www.youtube.com/c/PolonijnaAgencjaInformacyjna/featured

Podane wartości liczbowe w odniesieniu do mediów społecznościowych pochodzą ze statystyk udostępnianych przez portale.

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

PROJEKT BYŁ WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW W RAMACH ZADANIA PUBLICZNEGO DOTYCZĄCEGO POMOCY POLONII I POLAKOM ZA GRANICĄ W 2020 ROKU.

FORUM POLONIJNYCH PRZEDSTAWICIELI KULTURY I RUCHU ARTYSTYCZNEGO

Jak się okazuje ograniczenia w przemieszczaniu się nie stanowią bariery dla spotkania, jeżeli tylko jest taka wola i pasja ludzi, dla których kultura polonijna stanowi wartość, a często sens życia. Przykładem niech będzie zakończone właśnie Forum Polonijnych Przedstawicieli Kultury i Ruchu Artystycznego, które w „normalnych czasach" odbyłoby się w konwencjonalnej formie obrad, a które zmuszeni byliśmy przenieść – w dużej części – do wirtualnej rzeczywistości. I tak Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" w dniach 18-19 grudnia 2020 roku w Domu Polonii w Pułtusku zorganizowało Forum pod hasłem „Wspólnota Wartości". Miało ono na celu udzielenie odpowiedzi na pytanie o kondycję polonijnej kultury wysokiej, popularnej i tradycyjnej w krajach osiedlenia Polaków na całym świecie – oraz określenie jej roli i znaczenia w życiu Polonii w ich nowych ojczyznach w XXI wieku.

PRELEGENCI

Uczestnicy Forum przedyskutowali znaczenie polonijnych instytucji kultury i ruchów artystycznych w utrwalaniu i pobudzaniu tożsamości narodowej młodego pokolenia Polaków zamieszkałych poza granicami Polski, ale identyfikujących się ze swoją Ojczyzną. Zaproszeni prelegenci/paneliści podjęli się również określeniu roli mediów i szkół polonijnych w promocji polskiej kultury w środowiskach polonijnych za granicą – w krajach europejskich, w obu Amerykach oraz w Australii.

TEMATY

Tematem obrad była także rola kultury i jej wybitnych przedstawicieli w promocji Polski za granicą i budowaniu jej pozytywnego wizerunku w świecie. W trakcie Forum została otwarta wystawa rzeźb Michała Jackowskiego – wybitnego polskiego rzeźbiarza młodego pokolenia, którego dzieła – o najwyższym poziomie artystycznym, prezentowane były już w wielu krajach europejskich i pozaeuropejskich, będąc żywym świadectwem ważnej pozycji polskiej sztuki nowoczesnej w krwiobiegu sztuki światowej w XXI wieku.

TECHNIKA PONAD OGRANICZENIAMI

Na żywo, w Zamku w Pułtusku oraz poprzez łącza on-line, w Forum wzięło udział ponad 30 uczestników/panelistów ze wszystkich kontynentów. Ponad 10 godzin obrad obserwowało w sieci – na stronach dedykowanych wydarzeniu oraz w dwóch mediach społecznościowych – ponad 12 tysięcy osób. Obrady transmitowaliśmy jednocześnie za pomocą kanałów Youtube, Facebook oraz portalu Stowarzyszenia „Wspólnota Polska". Paneliści korzystali z narzędzia do komunikacji grupowej, zaś prowadzący w osobach profesora zw. dr hab. Jana Wiktora Sienkiewicza oraz prezesa Rzeszowskiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" Mariusza Grudnia, z komnat zamku w Domu Polonii w Pułtusku, dodatkowo z przekazu filmowego realizowanego przez Polonijną Agencję Informacyjną. Połączenie tych dwóch rzeczywistości w jeden obraz pozwoliło na transmisję hybrydową, dedykowaną mediom społecznościowym, wymagającym atrakcyjniejszej formy wizualnej oraz kameralną sprzyjającą dyskusji.

WERNISAŻ MICHAŁA JACKOWSKIEGO

W ramach Forum odbył się wernisaż Michała Jackowskiego, czołowego współczesnego polskiego rzeźbiarza, odnoszącego sukcesy na całym świecie. Komisarzem wystawy był prof. dr hab. Jan Wiktor Sienkiewicz, historyk sztuki, Przewodniczący Komisji Kultury Stowarzyszenia. Widzowie i uczestnicy Forum mogli spotkać się z artystą w trakcie transmitowanej w Internecie rozmowy, którą przeprowadził profesor Sienkiewicz.

KONCERT MŁODEJ POLONII Z ISLANDII

Dodatkową atrakcją Forum był koncert polonijnych artystów z Islandii – Maksymiliana i Mikołaja Frachów, którzy przybyli specjalnie na tę okazję. To młodzi i niezwykle utalentowani bracia o polskich korzeniach, wyśmienicie posługujący się językiem polskim, którzy zdecydowali się na studia muzyczne w ojczyźnie przodków.

Opracowanie: AGP – SWP

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

PROJEKT BYŁ WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW W RAMACH ZADANIA PUBLICZNEGO DOTYCZĄCEGO POMOCY POLONII I POLAKOM ZA GRANICĄ W 2020 ROKU.

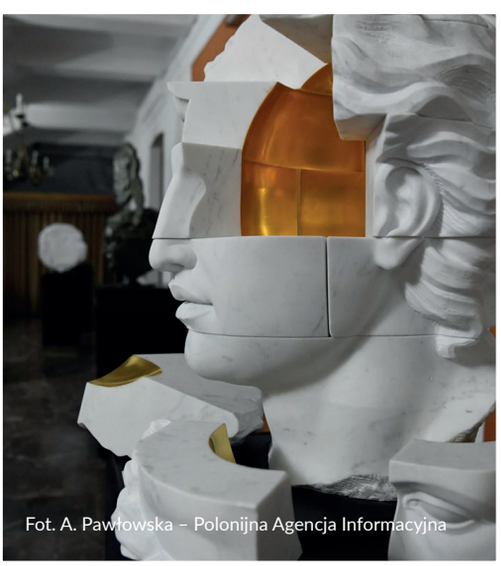

Fot. A. Pawłowska – Polonijna Agencja Informacyjna

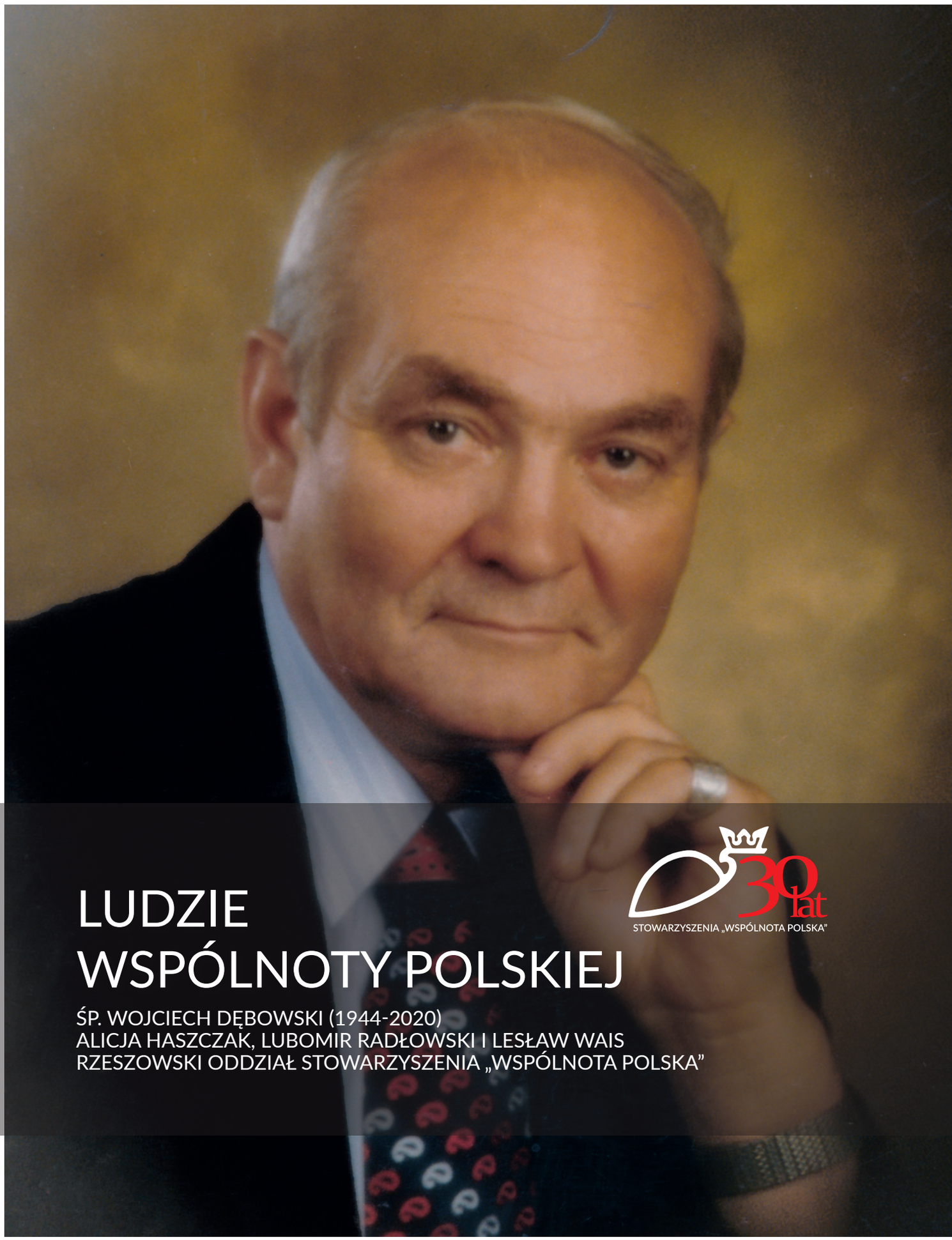

LUDZIE WSPÓLNOTY POLSKIEJ

ŚP. WOJCIECH DĘBOWSKI (1944-2020)
ALICJA HASZCZAK, LUBOMIR RADŁOWSKI I LESŁAW WAIS
RZESZOWSKI ODDZIAŁ STOWARZYSZENIA „WSPÓLNOTA POLSKA”

ŚP. WOJCIECH DĘBOWSKI

...I nagle zrobiło się tak pusto... Rozmaicie układają się losy ludzi – jedni przemykają przez życie prawie niedostrzegalnie, a ich stratę zauważają tylko najbliżsi, inni pozostawiają po sobie dojmującą wyrwę w wielu sercach. Odszedł Wojtek. A przecież jeszcze niedawno dni rozpoczynały się od pogodnych, optymistycznych obrazków i filmów, jakie rozsyłał na telefony znajomych. Wywoływały uśmiech, dodawały sił do zmagań z codziennością. Ostatni, z figlarną wiewiórką, przyszedł rankiem 18 listopada 2020 roku. Tego samego dnia w południe nasz Przyjaciel zasnął w Panu.

Urodził się 23 czerwca 1944 roku w sercu Polski, na Kujawach, ale przez ponad pięćdziesiąt lat związał swoje życie ze stolicą Podbeskidzia. Z zawodu handlowiec, przez pewien czas działał w Spółdzielni Spożywców „Społem”. Miał duszę i talent społecznika: był ławnikiem, członkiem rady nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej, a także w latach 1998-2002 radnym miejskim. Współpracował z Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta, wielu beneficjentów tej organizacji pamięta dobrze wręczane przez Niego podczas Wigilii paczki świąteczne. Jako wieloletni przewodniczący rady osiedla organizował dla swoich podopiecznych atrakcyjne wycieczki oraz imprezy okolicznościowe. Chyba jednak najbardziej zajmował Wojtka los naszych rodaków na Wschodzie. Współtworzył oddział w Bielsku-Białej Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, a od końca lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku był jego prezesem. Potrafił konsekwentnie dążyć do celu, umiejętnie i cierpliwie zjednywać sobie sojuszników sprawy, o jaką zabiegał. Jego osobowość oraz zdolności – które z całą odpowiedzialnością można określić jako dyplomatyczne – sprawiały, że udawały się rzeczy na pierwszy rzut oka niemożliwe: Wojtek potrafił to załatwić. Trudno zliczyć wszystkie transporty z darami dla Polaków zamieszkałych na wschód od współczesnych granic Polski wysłane z inicjatywy lub przy współudziale Wojtka. A te dziesiątki turnusów kolonijnych dla polskich dzieci z Mołdawii, Ukrainy, Rosji, Białorusi czy Litwy?
Sam też niejednokrotnie odwiedzał Wilno, Brześć czy Czerniowce i wizyty te zawsze wiązały się z pomocą dla lokalnych organizacji polskich. Wymienienie wszystkichtakich przedsięwzięć zajęłoby wiele stron. Zresztą działalność Wojtka nie ograniczała się tylko do Wschodu. Dość wspomnieć o Jego wspieraniu Polaków w Niemczech, Bułgarii czy też na Zaolziu.
W ogromnym stopniu zasługą Wojtka była reaktywacja Zimowych Igrzysk Polonijnych i ich pięciokrotna organizacja w Beskidach w latach 2000-2008 oraz szósta edycja w 2012 roku. Przyjeżdżały na nie setki zawodników z kilkudziesięciu państw, nierzadko z rodzinami, ponadto liczni zaproszeni goście. Wojtek dla każdego potrafił znaleźć czas, rozstrzygał zarówno sprawy o znaczeniu fundamentalnym, jak i drobne, dotyczące choćby zamiany pokoju. Był niekwestionowanym gospodarzem tej wspaniałej imprezy sportowej, sprawiał, iż jej wszyscy uczestnicy wiedzieli, że są u siebie, a zarazem nawiązywały się pomiędzy nimi więzy braterskie, poczucie jednej wspólnej rodziny – polskiej i sportowej. Jesienią 2019 roku z powodów zdrowotnych złożył prezesurę oddziału, którego członkowie zaraz potem jednogłośnie na tym samym zebraniu wyborczym nadali Jemu tytuł prezesa honorowego. Przez długie lata niemal codziennie można było zastać Wojtka w biurze bielskiej Wspólnoty Polskiej, zajętego dokumentami lub rozmowami dotyczącymi działalności Stowarzyszenia. A potem regularnie przemierzał pieszo drogę spod zamku do ratusza w Białej lub w jego pobliże. W ostatnim czasie zdarzało się to już znacznie rzadziej, dolegliwości dawały się we znaki, wspinanie na piętra sprawiało trudność. Nie tracił jednak pogody ducha – przed rokiem, gdy złożony ciężką chorobą leżał w szpitalu, nadal służył cennymi, mądrymi radami, żartował, interesował się sprawami Stowarzyszenia, miasta, kraju. Zawsze można było liczyć na jego życzliwość. Dzielnie i cierpliwie znosił coraz dotkliwsze problemy, jakie sprawiało Jemu zdrowie.

24 listopada 2020 roku śp. Wojciech Dębowski spoczął na cmentarzu w bielskiej Kamienicy, odprowadzany jedynie przez skromną reprezentację tych, którzy przybyli wziąć udział w tej smutnej uroczystości, gdyby nie ograniczenia pandemiczne. W ostatniej ziemskiej drodze towarzyszyły Jemu myśli ludzi z wielu zakątków świata: od amerykańskiego Grand Rapids po syberyjski Irkuck. Pożegnaliśmy nie tyle prezesa czy też prezesa honorowego, ale przede wszystkim właśnie – Przyjaciela. Pewną, choć oczywiście niepełną, miarą działalności Wojtka mogą być przyznane mu odznaczenia: Złoty Medal Wspólnoty Polskiej otrzymany z rąk prof. Andrzeja Stelmachowskiego, Złoty Krzyż Zasługi i Medal Stulecia Odzyskanej Niepodległości nadane przez Prezydenta RP, Medal od Komitetu Olimpijskiego oraz wiele innych.
Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, Dariusz Piotr Bonisławski wystąpił z inicjatywą ustanowienia na kolejnych Zimowych Igrzyskach Polonijnych Nagrody Fair Play im. Wojciecha Dębowskiego.

Wojciech Grzelak
Prezes Oddziału Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" w Bielsku-Białej

DZIAŁACZE RZESZOWSKIEGO ODDZIAŁU STOWARZYSZENIA "WSPÓLNOTA POLSKA"

ALICJA HASZCZAK

Alicja Haszczak swą zawodową i społeczną działalność związała z południowo-wschodnią Polską oraz Rzeszowem. Od 1959 r. pracowała tu jako choreograf, pracownik dydaktyczny Politechniki Rzeszowskiej, założycielka i kierownik studenckiego Zespołu Pieśni i Tańca „Połoniny". Jest badaczką i dokumentalistką folkloru Rzeszowszczyzny.

Przemierzając przez wiele lat Polskę południowo-wschodnią Alicja Haszczak udokumentowała 120 tańców ludowych, a także wiele melodii i strojów. Efektem tej pracy są też wydawnictwa książkowe takie, jak „Folklor Ziemi Rzeszowskiej", udokumentowany także na kasetach video wraz z lekcjami tańca przeworskiego i rzeszowskiego. Opracowała do leksykonu „Tradycyjne tańce polskie", hasła dotyczące tańców lasowiackich, przeworskich i rzeszowskich. Opis tych tańców wydała też w oddzielnej formie książkowej.

Jako wybitna specjalistka folkloru tanecznego Rzeszowszczyzny zapraszana była do współpracy przez zespoły folklorystyczne z całego kraju. W 1981 r. Alicja Haszczak została członkiem Rady Artystycznej Ogólnopolskiej Rady Studenckich Zespołów Pieśni i Tańca, a w 1985 r. powołano ją na członka Komisji Artystycznej Ogólnopolskiej Rady Ludowych Zespołów Artystycznych „Sceny Ludowej" ZMW.

Była wykładowcą na wielu kursach dla instruktorów zespołów folklorystycznych. Działała w takich prestiżowych organizacjach jak: Rada Ekspertów Polskiej Sekcji COIFF (Międzynarodowa Rada Organizacji Festiwali Folkloru i Sztuk Tradycyjnych) i Polskiego Towarzystwa Etnochoreologicznego w Warszawie.

Wiedzę i umiejętności Alicji Haszczak doceniła „Wspólnota Polska", zapraszając ją do współpracy z zespołami polonijnymi w zakresie opracowania programów artystycznych oraz szkoleń instruktorów. Współpracowała z wieloma polonijnymi zespołami folklorystycznymi. Była stałym wykładowcą na kursach dla zespołów polonijnych organizowanych w Lublinie. Współtworzyła i była pierwszym kierownikiem Polonijnego Studium Choreograficznego w Rzeszowie.

W ciągu swej wieloletniej działalności Alicja Haszczak wychowała wiele pokoleń młodych instruktorów i folklorystów. Jej opracowania choreograficzne są bardzo wysoko oceniane przez fachowców i przyczyniają się do pielęgnowania i propagowania wśród polskiej i polonijnej młodzieży dziedzictwa narodowego i kultury naszego kraju, a szczególnie tradycji regionu. W Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska" pełniła funkcję członka Zarządu Rzeszowskiego Oddziału. Za swą działalność nagrodzona została wieloma odznaczeniami.

LUBOMIR RADŁOWSKI

Lubomir Radłowski urodził się 22 czerwca 1920 roku na Kresach Wschodnich, w miejscowości Monasterzyska w byłym województwie tarnopolskim. Od początku lat 50. ubiegłego wieku mieszkał w Rzeszowie i pracował w regionalnym dzienniku „Nowiny", aktywnie uczestnicząc w wielu przedsięwzięciach społecznych i kulturalnych. W swej pracy dziennikarskiej wiele uwagi poświęcał problemom emigracji, zwłaszcza wywodzącej się z Polski południowo-wschodniej oraz losom i działalności współczesnej Polonii. Gdy więc w roku 1967 przyjechał na tourne po Polsce, w tym po ówczesnym województwie rzeszowskim, polonijny Zespół Pieśni i Tańca „Krakus" z Geng w Belgii, zaangażował się bardzo w jego przyjęcie jako opiekun, przewodnik i konferansjer.

Wspólnie z Czesławem Świątoniowskim – ówczesnym dyrektorem Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie, który organizował pobyt Zespołu na terenie Rzeszowszczyzny – po rozmowach z kierownictwem „Krakusa”, którym było małżeństwo Wanda i Bronisław Stala – zainicjowali organizację w Rzeszowie festiwali polonijnych zespołów artystycznych. Pierwszy festiwal odbył się w 1969 r. i kontynuowany był w cyklu trzyletnim przez kolejnych 50 lat. L. Radłowski wielokrotnie kierował biurem prasowym w trakcie tych imprez, wydawał „Biuletyn festiwalowy”, pisał artykuły, popularyzujące działalność zespołów polonijnych i tworzących je ludzi. Z myślą o zacieśnianiu więzi Rzeszowa z Polonią Lubomir Radłowski aktywnie włączył się w organizację w 1990 r. Rzeszowskiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, a w następnych latach w działalność zarządu tego oddziału. Dążył do zacieśniania i ułatwiania Polonii i Polakom zza granicy, zwłaszcza tych ze wschodu, kontaktów z krajem, organizował pomoc dla mniej zamożnych zespołów w kompletowaniu strojów regionalnych, materiałów do nauki śpiewu i tańca itp. Uczestniczył jako juror w wielu zagranicznych festiwalach polonijnych zespołów folklorystycznych. Zmarł w wieku 81 lat, wierząc że kolejne pokolenia Polaków urodzone poza krajem zechcą pamiętać skąd ich korzenie.

LESŁAW WAIS

Lesław Wais, wieloletni dyrektor Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie, położył duże zasługi w umacnianiu Rzeszowa jako ośrodka działań na rzecz Polonii i Polaków, żyjących poza granicami kraju. Od 1974 r. uczestniczył w organizacji światowych festiwali polonijnych zespołów folklorystycznych – 4-krotnie pełniąc funkcję dyrektora festiwalu oraz 9-krotnie zastępcy dyrektora ds. programowych. To dzięki niemu i jego programowym koncepcjom, impreza ta zyskała uznanie wśród zespołów polonijnych z całego świata, co dało asumpt do wzrostu zainteresowania Polonii kulturą polską oraz organizacji podobnych imprez polonijnych w wielu innych krajach.

Był inicjatorem organizacji polonijnych festiwali dziecięcych zespołów folklorystycznych w Iwoniczu-Zdroju. Dorobek Polonii i Polaków poza granicami kraju w zakresie kultywowania kultury polskiej analizowano na dwóch, zorganizowanych z inicjatywy Lesława Waisa, międzynarodowych konferencjach: w roku 2008 – organizowanej pod hasłem „Folklor czynnikiem integracji środowisk polonijnych oraz ich związków z Macierzą” oraz w 2010 r. – na „Forum Polonijnych Przedstawicieli Kultury i Ruchu Artystycznego”, zorganizowanym pod patronatem Senatu RP.

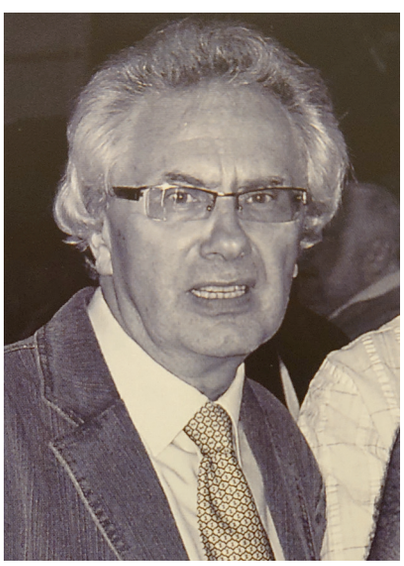

Z inicjatywy Lesława Waisa przeprowadzone zostały badania internetowe aktywności kulturalnej Polonii oraz badania ankietowe uczestników rzeszowskich festiwali polonijnych zespołów folklorystycznych w latach 2011, 2014 i 2017. W wyniku tych działań ukazały się pod redakcją L. Waisa dwie pozycje książkowe: „Polonijny folklor” oraz „Aktywność kulturalna Polonii”, a także powstały artykuły naukowe innych autorów w wydawnictwach polskich i angielskojęzycznych.

Lesław Wais jest też współautorem albumu „Ukochana nasza ziemia”, wydanym z okazji 50-lecia rzeszowskich festiwali. Lesław Wais był także inicjatorem i organizatorem siedmiu edycji organizowanych w Rzeszowie Spotkań Teatrów Polskich z Zagranicy. Przejawiał też aktywność w innych, organizowanych w Rzeszowie, dziedzinach działalności na rzecz środowisk polonijnych.

Był m.in. współinicjatorem i organizatorem Studium Tańców Polskich dla zespołów polonijnych oraz działał na rzecz upowszechniania polonijnej aktywności kulturalnej, organizując w Rzeszowie i województwie koncerty, przedstawienia i wystawy polonijnych twórców i grup artystycznych. Obecnie L. Wais pełni funkcję sekretarza Zarządu Rzeszowskiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, odpowiedzialnego za działalność kulturalną. Przywiązuje dużą wagę do dokumentowania oraz popularyzowania w mediach polonijnej aktywności kulturalnej.

W uznaniu działalności na rzecz Polonii odznaczony został Medalem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” „Za ofiarną, pełną poświęceń pracę na rzecz Polaków poza granicami Kraju, w służbie polskiej oświaty oraz dziejów kultury i tradycji narodowych”, a także Brązowym Medalem „Gloria Artis”.

Mariusz Grudzień
Prezes Rzeszowskiego Oddziału Stowarzyszenia "Wspólnota Polska"

DZIEŁA WSPÓLNOTY POLSKIEJ

Z OKAZJI JUBILEUSZU 30-LECIA W KOLEJNYCH NUMERACH KWARTALNIKA BĘDZIEMY PRZEDSTAWIAĆ PAŃSTWU PODEJMOWANE PRZEZ STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA" INICJATYWY I DZIAŁANIA NA RZECZ POLONII I POLAKÓW POZA GRANICAMI

W TYM NUMERZE:

WARSZTATY PLASTYCZNE DLA MŁODZIEŻY ZE WSCHODU

DOM POLSKI W ŻYTOMIERZU

PĘDZLEM I DŁUTEM
WARSZTATY PLASTYCZNE DLA MŁODZIEŻY POLSKIEJ ZE WSCHODU

Warsztaty plastyczne dla młodzieży polskiej ze Wschodu są jednym z najważniejszych cyklicznych działań realizowanych przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” Oddział w Lublinie, przy czym niesłabnąca popularność tego przedsięwzięcia wynika zarówno z autentyczności potrzeb uczestników, jak wysokich umiejętności pedagogów prowadzących zajęcia praktyczne. Warsztaty związane są przede wszystkim z uzyskaniem przez uczestników nowych umiejętności, które trudno jest im realizować w swoich szkołach.

Na opracowanie programu edukacyjnego dla młodzieży szkolnej miało wpływ doświadczenie członków Oddziału w realizacji plenerów malarskich organizowanych w latach dziewięćdziesiątych na Litwie i Białorusi. Wówczas uczestnikami byli studenci Wydziału Artystycznego UMCS oraz Polacy z Białorusi, którzy pod opieką kadry akademickiej malowali obrazy techniką olejną.

W przedsięwzięciach organizowanych przez Oddział w Lublinie, których celem było podniesienie kompetencji w zakresie technik plastycznych (rysunku, malarstwa, linorytu, rzeźby i multimediów) wzięło udział ok. 800 osób, z kilkudziesięciu miejscowości na Litwie, Białorusi, Ukrainie i w Rosji (głównie na Syberii), z czego większość stanowili uczestnicy dwunastu kolejnych edycji Warsztatów plastycznych dla młodzieży polskiej ze Wschodu (2008-2019).

Do udziału w warsztatach zapraszana jest młodzież uzdolniona plastycznie w wieku 10-19 lat. W realizacji działań na rzecz artystycznej edukacji młodych artystów ważną rolę odegrała kadra pedagogiczna Zespołu Szkół Plastycznych im. C.K. Norwida w Lublinie – artyści-pedagodzy: Tadeusz Kliczka, Andrzej Mazuś, Anna Kawalec, Agnieszka Kasprzak, dr Małgorzata Kierczuk-Macieszko, Robert Wojniusz, Czesław Mazurek oraz nauczyciele akademiccy: Tomasz Krzpiet (ASP), dr Bernard Homziuk (UMCS) – w dużej części członkowie naszego stowarzyszenia. Dzięki uprzejmości kolejnych dyrektorów Krystyny Głowniak i Krzysztofa Dąbka nauka rysunku i innych technik plastycznych odbywała się głównie w pracowniach kierowanej przez nich placówki. Uczestnicy różnią się stopniem opanowania warsztatu plastycznego, co zostaje uwzględnione w podziale na grupy.

Zajęcia plastyczne są prowadzone w pięciu grupach jednocześnie: 1. rysunek i malarstwo dla grupy młodszej wiekowo i mniej zaawansowanych, 2. malarstwo dla zaawansowanych, 3. rysunek dla zaawansowanych, 4. rzeźba, 5. multimedia. Program obejmuje ćwiczenia i wykłady na temat kompozycji, perspektywy, koloru, technik malarskich i rzeźbiarskich – sztukatorskich i odlewniczych w metalu, multimediów ze szczególnym uwzględnieniem animacji poklatkowej oraz z historii sztuki.

Podczas proponowania tematów do realizacji w różnych technikach plastycznych szczególne znaczenie przyznano odniesieniom do historii i tradycji. Jednym z punktów programu jest wykonywanie portretów osób historycznych oraz portretowanie świadków historii, co ma służyć poznawaniu przez młodzież historii Polski. Równie ważnym źródłem inspiracji są budowle historyczne. Dzięki zajęciom w plenerze na obrazach pojawiają się m.in. znane motywy architektury Lublina, Zamościa, Kazimierza Dolnego, Nałęczowa, Sandomierza. Ponadto podczas wyjazdów na plener, młodzież zapoznaje się z dziejami zabytków i historią regionu.

Zajęcia praktyczne z rysunku i malarstwa w pracowni (martwa natura, portret) i w plenerze (architektura, przyroda) obejmowały prace na papierze w technikach: rysunek ołówkiem o różnej twardości, sepią, węglem, pastelami, białą kredką, malarstwo w technice akwareli i czarnego tuszu, rzadziej olejne na płótnie. Zajęcia polegały głównie na ćwiczeniu umiejętności rysunkowych i malarskich w oparciu o przygotowaną wcześniej „martwą naturę”.

Zajęcia teoretyczne dla grupy multimedialnej dotyczyły: podstawy pracy nad scenariuszem, scenopisu, elementów języka filmu; konstrukcji filmów dokumentalnych, zasady montażu. Zajęcia praktyczne obejmowały: budowę planów i postaci do filmów animowanych, proces fotografowania, montaż obrazu, muzyki i dźwięków, opiekę merytoryczną. Młodzi twórcy piszą scenariusz, realizują zdjęcia i montują klatki aż do publicznej prezentacji swoich filmów.

Zajęcia praktyczne z rzeźby realizowane w pracowni obejmowały prace: modelowanie w glinie lub plastelinie, wykonanie form silikonowych, odlew próbny w gipsie lub żywicy, patynowanie płaskorzeźb, odlew w brązie techniką na wosk tracony, obróbka odlewów (cyzelowanie i patynowanie). Należy dodać, że przed przyjazdem do Lublina, żaden z uczestników warsztatów nie miał praktyki w zakresie wykonywania rzeźby. Jednak młodzież posiadająca podstawy rysunku i malarstwa, przy wsparciu doświadczonych pedagogów znakomicie wywiązała się z zadania.

Stałym elementem programu każdej edycji warsztatów jest wernisaż. Dzięki wystawom organizowanym w ZSP, a następnie w Domu Polonii uczestnicy warsztatów plastycznych mogą skonfrontować efekty własnych zmagań twórczych z innymi, ponadto mają możliwość zaprezentowania swoich prac szerszemu kręgowi odbiorców, nierzadko gościom przybyłym z innych kontynentów. Różnorodność sposobów kreacji i podejście do zagadnień kompozycyjno-formalnych daje świadectwo ich dużej wrażliwości na otaczający świat i własnych poszukiwań wypowiedzi twórczej. Niewątpliwie jest to twórczość o wyraźnych możliwościach dalszego rozwoju.

Przyjęta od początku istnienia warsztatów formuła zakłada wyłonienie laureatów oraz wyróżnienia dla autorów prac w kilku kategoriach, co sprzyja wzajemnej rywalizacji. Wystawa staje się także płaszczyzną wymiany doświadczeń.

Z najlepszych prac została stworzona w Domu Polonii w Lublinie galeria obrazów i rzeźb. Ważną część ekspozycji stałej stanowią portrety osób historycznych zasłużonych dla Polski, których autorami jest młodzież polska ze Wschodu. Prace te wykonane techniką odlewu w brązie, aluminium, gipsie i żywicy, przedstawiają twórców kultury polskiej, świętych, wodzów i mężów stanu związanych z Kresami, tworząc swoisty Panteon wybitnych Polaków.

W lipcu 2017 r. miała miejsce uroczystość odsłonięcia płaskorzeźby Prezydenta na Uchodźstwie Ryszarda Kaczorowskiego przez Karolinę Kaczorowską w obecności kilkudziesięcioosobowej delegacji z Litwy, Wielkiej Brytanii i USA. Płaskorzeźbę wykonała Elizaweta Gołowko z Mińska.

Niezapomnianych wrażeń dostarczyła uroczystość odsłonięcia płaskorzeźby Gen. Władysława Andersa zlokalizowanej w Domu Polonii zorganizowana 25 października 2017 r. z udziałem Anny Marii Anders w obecności gości z Wilna i reprezentantów licznych organizacji pozarządowych. Autorem rzeźby jest Rafał Dowejko absolwent Gimnazjum im. I. J. Kraszewskiego w Wilnie.

Warsztaty plastyczne podobnie jak inne projekty edukacyjne służą rozwijaniu kontaktów osobowych pomiędzy młodzieżą polonijną z różnych krajów oraz umacnianiu tożsamości narodowej poprzez podejmowanie działań prowadzących do poszerzenia wiedzy z zakresu historii Polski i jej kultury. Program zajęć popołudniowych stwarza możliwości szerszego, interdyscyplinarnego działania edukacyjnego w oparciu o udział w wydarzeniach kulturalnych, wykładach i spotkaniach.

Ponadto urozmaiceniem programu są zajęcia sportowe prowadzone we współpracy z Lubelską Akademią Golfa. Niezależnie od podniesienia kompetencji językowych i przybliżenia dziejów kraju przodków, uczestnicy nabywają umiejętności w wybranych dziedzinach sztuki, czego materialnym efektem są wystawy, publikacje, filmy tworzone z udziałem uczestników.

Udział w warsztatach stwarza możliwość samodzielnego określenia przez nich potrzeb i kierunku działań przy podejmowaniu dalszej edukacji artystycznej. Zdobycie nowych umiejętności owocuje później ich sukcesami podczas konkursów plastycznych i wpływa znacząco na wybór kierunków studiów.

Wśród uczestników warsztatów znalazło się wiele takich osób, niektóre z nich podjęły studia na wydziałach artystycznych w Londynie, Kownie, Lwowie, ASP w Warszawie i Krakowie. Po kilku latach przyjeżdżają ponownie by wziąć udział w warsztatach już jako artyści i opiekunowie.

Dariusz Śladecki
Prezes Lubelskiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

DOM POLSKI W ŻYTOMIERZU

Dom Polski w Żytomierzu wybudowany ze środków Senatu RP jest własnością Stowarzyszenia „Wspólnota Polska". W 2001 roku, z inicjatywy Polskiego Towarzystwa Naukowego w Żytomierzu, otrzymał imię Ignacego Jana Paderewskiego.

W polu prawnym Ukrainy Dom Polski funkcjonuje jako przedsiębiorstwo córka „Mój Dom". Inicjatorem powstania Domu Polskiego w Żytomierzu w roku 1997 było Zjednoczenie Polaków Żytomierszczyzny „Polonia". W realizacji pomysłu bezpośrednio uczestniczyła Federacja Organizacji Polskich na Ukrainie oraz Polonia Brytyjska. Uroczyste otwarcie odbyło się 29 lipca 1999 roku. Do 2001 roku Dom Polski znajdował się w bezpłatnym korzystaniu Zjednoczenia Polaków Żytomierszczyzny „Polonia".

Pierwszym dyrektorem Domu Polskiego był Kazimierz Ratuszyński – prezes Katolickiego Klubu Sportowego „Polonia". W 2000-2001 roku obowiązki dyrektora pełniła Mirosława Starowierow – prezes Stowarzyszenia nauczycieli-polonistów Żytomierszczyzny oraz prowadząca program radiowy „Jedność". W latach 2001-2011 dyrektorem Domu Polskiego był Jerzy Bagiński. W grudniu 2011 roku Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" powołało na dyrektora dr Irenę Perszko, która pełni tę funkcję do dzisiaj.

Od momentu powstania w różne lata Dom Polski cieszył się różną aktywnością. Dominującym kierunkiem jego działalności była edukacja – kursy języka polskiego, półkolonie letnie, wyjazdy edukacyjne dla dzieci, olimpiady językowe i sportowe dla uczniów, konkursy recytatorskie. Od lat Dom Polski wykorzystują dla prowadzenia swej działalności organizacji polskie i zespoły polonijne Żytomierza.

Od 2011 r. rozszerzono kierunki działalności Domu Polskiego w Żytomierzu – oprócz edukacyjnego (w szerokim rozumieniu tego słowa) instytucja prowadzi działalność informacyjną, kulturalną i społeczną. W ramach kierunku edukacyjnego organizowane były konkursy – literackie i recytatorskie dla dzieci i młodzieży, dyskusji i spotkania tematyczne dla różnych grup wiekowych, półkolonie letnie i jesienne dla dzieci.

W 2012 roku po raz pierwszy od wielu lat Dom Polski organizował Dni Kultury Polskiej z udziałem miejscowych zespołów polskich oraz gościa specjalnego z Polski zespołu wokalnego „Bracia Steczkowscy". W ramach działalności społecznej Dom Polski współpracuje z organizacjami polskimi Żytomierza, obwodu Żytomierskiego, Kijowa, Winnicy, Lwowa.

Obecnie Dom Polski organizuje m.in.: Święto Kultury Polskiej na Żytomierszczyźnie, szkołę letnią języka i kultury polskiej dla młodzieży, półkolonie letnie dla dzieci znauczaniemjęzykapolskiego„LatozDomemPolskim",regionalnykonkursrecytatorski dladzieciimłodzieżyszkolnej„Tesłowaistniałyzawsze",PolskieDniNaukiwŻytomierzu, projekt charytatywny „Kolęda z Domem Polskim", „Sobotnie Kółka Twórcze dla dzieci", Igrzyska Polonijne dla młodzieży szkolnej czy wreszcie „Spotkania dla Seniorów" z okazji świąt państwowych i religijnych.

Placówka od 2016 roku wydaje kwartalnik informacyjny „Biuletyn Domu Polskiego".

Dom Polski im. Ignacego Jana Paderewskiego
Cudnowska 34B, Żytomierz
Tel./Fax: +30977574604; +30412246619
E-mail: dompolski@dompolski.zt.ua
www: http://dompolski.zt.ua

POLSKIEGO DOM POLSKI

Polska
Jesteśmy

Z CYKLU „POLONIA I POLACY NA ŚWIECIE”
NAJWIĘKSZE SKUPISKA POLONII

Według szacunków MSZ i organizacji polonijnych, poza krajem mieszka obecnie co najmniej 20 mln Polaków i osób przyznających się do polskiego pochodzenia. Wynika z tego, że poza Polską żyje obecnie około ¼ wszystkich Polaków. To zaś plasuje nas na czwartym miejscu w grupie najliczniejszych emigracji świata (po chińskiej, niemieckiej i włoskiej).

Szacuje się, że spośród 20 milionów Polonusów aż 12 mln osób posługuje się na co dzień językiem ojczystym, a około 6 mln z nich zna go na poziomie biernym. Oprócz 20 mln Polonii język polski zna także kilka milionów cudzoziemców.

- *Zakłada się, że nie ma na świecie państwa, w którym nie mieszka przynajmniej jeden Polak.*

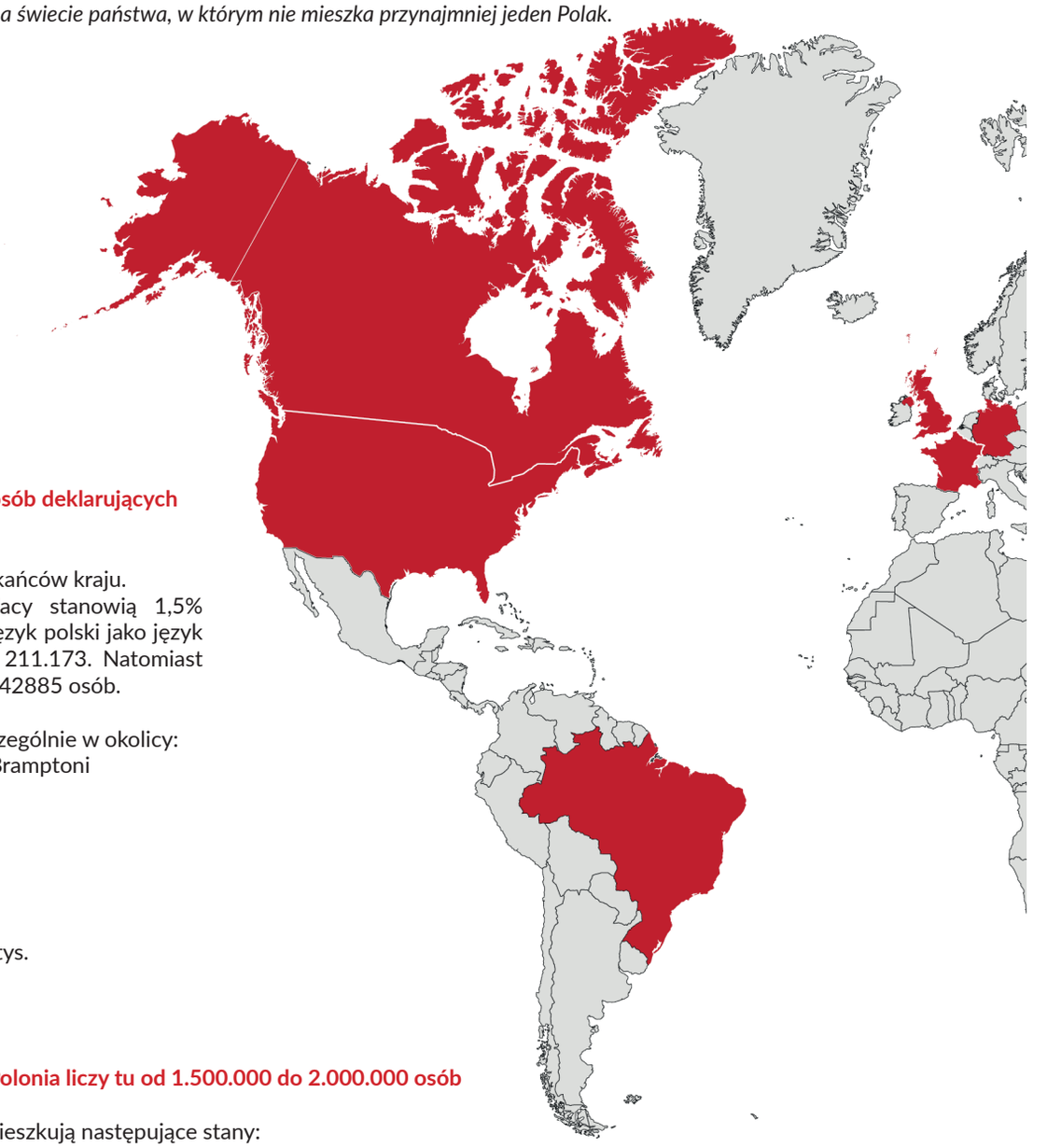

KANADA
– żyje tu około 1.021.035 osób deklarujących polskie pochodzenie

Stanowi to około 3% mieszkańców kraju. W prowincji Ontario Polacy stanowią 1,5% wszystkich mieszkańców. Język polski jako język ojczysty deklarowało tutaj 211.173. Natomiast językiem polskim władało 242885 osób.

- **Toronto** – 250 tys. (szczególnie w okolicy: Roncesvalles Avenue, Bramptoni Mississauga)
- **Winnipeg** – 55 tys.
- **Montreal** – 52 tys.
- **Vancouver** – 40 tys.
- **Edmonton** – 50 tys.
- **Calgary** – 40 tys.
- **London** (Kanada) – 18 tys.

BRAZYLIA
– według różnych danych Polonia liczy tu od 1.500.000 do 2.000.000 osób

Przedstawiciele Polonii zamieszkują następujące stany:

- **Parana** – kolebka emigracji chłopskiej (już pod koniec lat 30. XX wieku Polacy stanowili 10% mieszkańców tego stanu) – obecnie żyje tu około 700 tys. Polonia, w tym w Kurytybie 250 tys. osób.
- **Rio Grande do Sul** – 300 tys.
- **Santa Catarina** – 280 tys.
- **Sao Paulo, Rio de Janeiro.**

STANY ZJEDNOCZONE
– około 10.600.000 osób polskiego pochodzenia

Liczba Polaków w poszczególnych miastach:

- **Chicago** – najliczniejsza Polonia na świecie; żyje tu około 1,5 miliona Polaków (głównie w dzielnicach: Jackowo i Trojcowo). Z powodu licznego skupiska Polonii Chicago nazywa się często, drugim po Warszawie, największym polskim miastem
- **Nowy Jork** – żyje tu (głównie na Brooklyn–Greenpoint) około 700 tys. osób pochodzenia polskiego
- **Detroit** – około 400 tys. – w dzielnicy Hamtramck
- **Philadelphia** – dzielnica: Richmond
- **Polonia zamieszkuje także pozostałe miasta amerykańskie:**
  Cleveland, Buffalo, Milwaukee, Columbus, Boston, Baltimore, Portland, Denver, Los Angeles, San Francisco, Miami, Washington, Seattle, Sandusky, Pulaski, Warsaw

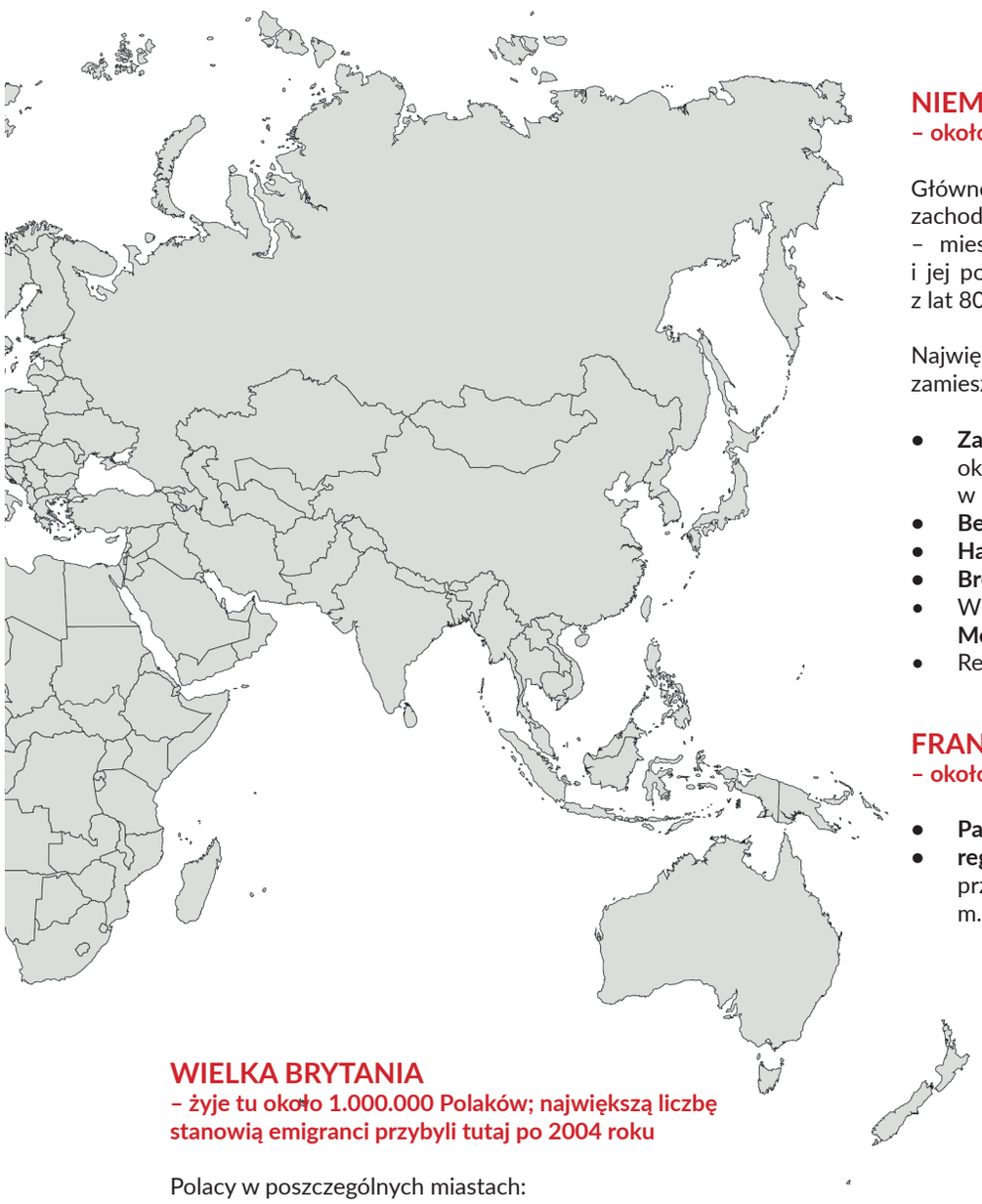

NIEMCY
– około 2.100.000 osób

Główne skupiska Polonii osiedliły się w części zachodniej Niemiec (na terytorium byłego RFN) – mieszka tu głównie tzw. „stara emigracja" i jej potomstwo, w tym przedstawiciele Polonii z lat 80.

Największe skupiska Polonii w Niemczech zamieszkuje w okolicach:

- **Zagłębie Ruhry / Düsseldorf / Kolonia** – około 1 mln (to największe skupisko Polonii w Europie)
- **Berlin** – około 300 tys.
- **Hamburg** – 150 tys.
- **Brema** – 30 tys.
- W dalszej kolejności: **Frankfurt, Monachium, Hanower, Dortmund, Krefeld,**
- Recklinghausen, München.

FRANCJA
– około 1.000.000 osób

- **Paryż – ponad 300 tys.**
- **regiony północno–zachodnie** (głównie przedstawiciele emigracji robotniczej), m.in. okolice: **Nancy, Metz, Reims**

WIELKA BRYTANIA
– żyje tu około 1.000.000 Polaków; największą liczbę stanowią emigranci przybyli tutaj po 2004 roku

Polacy w poszczególnych miastach:

- **Londyn – od 300 do 380 tys. Polaków**
- **Southampton, Boston, Edynburg.**

POLONIA W POZOSTAŁYCH KRAJACH

- **Australia** – według spisu powszechnego z 2011 roku polskie pochodzenie zdeklarowało tutaj 170347 osób, zamieszkujących głównie w stanach: Wiktoria i Nowa Południowa Walia. Najwięcej z nich żyło w miastach: Sydney, Melbourne, Adelaide i Bendigo.
- **Argentyna** – w czasie II wojny światowej osiedliło się tu około 14 tys. osób polskiego pochodzenia. Obecnie mieszka tu około 120 tys. potomków Polaków (według niektórych źródeł jest ich nawet około 500 tys.). Według danych MSZ z 2013 roku – 16 tys. z nich posiada polskie obywatelstwo. Największe skupisko Polonii zamieszkuje w prowincji Misiones (Posadas, Obera, Wanda), oraz w miastach: Buenos Aires, Cordoba, Rosario, Santa Fe, Mendoza, Comodoro Rivadavia
- **Litwa** – żyje tu około 250 tyś. Polaków i stanowią największą mniejszość na Litwie, głównie w rejonie wileńskim, trockim i solecznickim
- **Białoruś** – 350 tys. Polaków, głównie na Grodzieńszczyźnie. Polacy są drugą po Rosjanach pod względem liczebności mniejszością narodową Białorusi.
- **Urugwaj** – żyje tu około 1000 Polaków, głównie w Montevideo i Punta del Este.
- **Irlandia** – według danych Ambasady RP w połowie 2011 roku przebywało tu 120 tys. obywateli polskich. Zamieszkałych głównie w: Dublinie, Cork, Limerick, Galway.
- **Nowa Zelandia** – liczbę Polaków szacuje się w tym kraju na około 3 tys. osób. Duża liczba Polaków osiedliła się tu po II wojnie światowej w latach 1945-1952. Polonia zamieszkuje głównie Wellington i Auckland.
- **Szwecja** – w Szwecji żyje obecnie 110 tys. Polaków (po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej osiedliło się w tym kraju około 32 tys. Polaków), którzy zamieszkują głównie Sztokholm, Malmö i Göteborg.
- **Włochy** – według danych Włoskiego Krajowego Instytutu Statystycznego liczba Polaków we Włoszech systematycznie maleje. W styczniu 2016 roku żyło tutaj 97.986 Polaków, zaś w 2011 roku mieszkało tu 109 tys. Polaków. Najwięcej w Rzymie, Catanii, Palermo, Bolonii, Wenecji, Padwie, Milano i Ankonie.
- **Belgia** – żyje tu około 90 tys. osób polskiego pochodzenia (w tym około 60 tys. przedstawicieli emigracji zarobkowej). Polonia zamieszkuje głównie w Antwerpii (Antwerpen), Liège, Brukselii (Brussel), Charleroi
- **Łotwa** – w 2011 roku mieszkało tu 45.892 Polaków, co stanowiło 2,2% ludności tego kraju i dawało mniejszości polskiej 4 miejsce pod względem liczebności. Najwięcej Polaków mieszka w Dyneburgu, Lipawie, Rydze, Krāslavas, Rēzekne i miejscowości Jelgava.
- **Holandia** – w kraju tym przebywa około 250 tys. Polaków – z tym, że swoją obecność zarejestrowało tylko 160 tys. osób. Bez rejestracji żyje tu około 90 tys. Polaków. Najwięcej Polaków żyje w gminie Haga (13078 os.), a także w: Rotterdamie, Amsterdamie i Utrechcie.
- **Austria** – około 80 tys. Polonia. Około 20 tys. osób posiada obywatelstwo austriackie. Według danych austriackiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 31 grudnia 2012 roku żyło w Austrii – głównie w Wiedniu, Graz, Linz, Salzburg, Innsbruck, Klagenfurt – 58090 obywateli polskich.
- **Norwegia** – w styczniu 2013 roku żyło tu 77.100 obywateli polskich (tj. około 17% wszystkich obcokrajowców), głównie w Oslo, Bergen, Stavanger, Trondheim, Moss, Halden, Spitsbergen (stacja badawcza).
- **Hiszpania** – szacuje się, że w 2012 roku żyło tu 84.620 osób polskiego pochodzenia. Głównie w Madrycie (20.762); Katalonii – 17.073 osób, głównie w Barcelonie; Andaluzji – 11.588, Walencji – 8.136, Aragon – 5015, Baleary – 5.011, Wyspy Kanaryjskie – 4.225 osób.
- **Czechy** – według spisu z 2 011 r oku narodowość polską deklaruje 39.262 osoby, zaś 18.242 osób posiada polskie obywatelstwo, tj. 4% ogółu wszystkich cudzoziemców. Do polskich korze ni przyznaje się natomiast 80 tys. Czechów. Szacuje się, że w Republice Czeskiej mieszka około 130 tys. osób polskiego pochodzenia – większość z nich mieszka w okolicach Zaolzia (Těšínské Slezsko) i Ostrawy.

POLONIA W POZOSTAŁYCH PAŃSTWACH

Paragwaj (Asunción), Peru (Lima), Turkmenistan, Uzbekistan, Izrael, Wenezuela, Słowacja, Kolumbia, Luksemburg, Portugalia, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Bułgaria, Estonia, Tadżykistan, Kirgistan, Armenia, Serbia i Czarnogóra, Azerbejdżan, Turcja, Zimbabwe, Liban, Egipt, Japonia, Syria, Chorwacja, Boliwia, Cypr, Maroko, Tunezja, Bośnia i Hercegowina, Ekwador, Libia, Chiny, Algieria, Jordania, Kuwejt, Kostaryka, Panama, Singapur, Słowenia, Macedonia, Kuba, Bahrajn, Afganistan, Arabia Saudyjska, Dominikana, Etiopia, Filipiny, Ghana, Gwatemala, Honduras, Indie, Indonezja, Iran, Irak, Kamerun, Kenia, Kongo, Korea Południowa, Malezja, Mauretania, Monako, Nikaragua, Nigeria, Rwanda, Senegal, Sudan, Tajlandia, Tajwan, Tanzania, Uganda, Wietnam, Wybrzeże Kości Słoniowej, Zambia, Madagaskar, Meksyk, Albania, Angola, Jemen, Pakistan, Watykan, Malta, Bangladesz, Papua-Nowa Gwinea, Korea Północna, Andora, Mauriti us, Liechtenstein, Mozambik, Surinam i wiele innych.

MAŁE SKUPISKA POLONIJNE (10-15 OSÓB)

żyją także w: Czarnogórze, Kosowie, Oceanii, Birmie, Katarze, Nepalu, Salwadorze, Trynidadzie, Antylach Holenderskich, Mali i Antarktydzie, gdzie działa polska stacja badawcza.

- **Republika Południowej Afryki** – obecnie liczba Polonii w RPA szacowana jest na około 12 tys. osób. Około 5 tys. osób polskiego pochodzenia zamieszkuje w Prowincji Gautenga (w Johannesburgu, Pretorii i okolicach tych miast), a także w Kapsztadzie i Durbanie.
- **Dania** – według danych ze stycznia 2013 roku żyje tu około 34.005 Polaków. Głównie w Kopenhadze (København), Aarhus, Odense, Horsens, Nykøbing.
- **Szwajcaria** – Zürich, Winterthur, Sankt Gallen, Genewa, Lozanna.
- **Węgry** – według danych Ambasady RP z 2013 roku stan Polonii węgierskiej wynosi około 6.800 osób (żyje tu około 2.800 obywateli polskich i 4 tys. osób polskiego pochodzenia). Szacunki Ambasady RP są zbieżne z danymi Ogólnokrajowego Samorządu Narodowości Polskiej, który w tym samym czasie liczbę Polaków i osób polskiego pochodzenia oszacował na około 6 tys. osób. Polacy mieszkają m.in. w Budapeszcie, Eger, Segedynie, Szalnok, Veszprem, Tatabánya i Komárom.
- **Chile** – Polonia w Chile liczy obecnie około 3 tys. osób. Jej większość stanowią osoby osiadłe w tym kraju po zakończeniu II wojny światowej zamieszkałe głównie w Santi ago de Chile i okolicach.
- **Mołdawia** – według szacunków Ambasady RP w Kiszyniowie w Mołdawii żyje ponad 4 tys. Polaków (według nieoficjalnych danych rzeczywista liczba jest większa i wynosi około 20 tys. osób). Osoby polskiego pochodzenia zamieszkują głównie północne rejony Mołdawii. Najwięcej naszych rodaków mieszka w okolicach rejonu: Kamionka, Rybnica, Glodeni. W miejscowościach: Bielce, Komracie, Stîrcea, Kiszyniowie, Tyraspolu.
- **Rumunia** – w 2011 roku mieszkało w tym kraju 2.583 Polaków (kilka lat wcześniej, tj. w 2002 roku, mieszkało tu 3.559 naszych rodaków) – najwięcej w Bukareszcie.
- **Islandia** – w styczniu 2012 roku żyło tu 9.049 obywateli polskich (w tym 1.422 osoby posiadały także obywatelstwo islandzkie). Polacy zamieszkiwali głównie w Reykjavíku – w styczniu 2012 roku mieszkało tu 5 tys. osób polskiego pochodzenia.
- **Finlandia** – Polonia w Finlandii liczy około 3 tys. osób. Żyje w tym kraju także grupa około 3 tys. obywateli polskich, którzy tu studiują i pracują. Polacy mieszkają w Helsinkach, Tampere, Turku, Lahti i Oulu. W 2015 roku – zgodnie z fińskimi danymi statystycznymi – język polski, jako pierwszy język komunikacji, wskazały 4.794 osoby.

Opracowanie: MAP – SWP

PATRONI ROKU 2020

Podczas drugiego dnia 82. posiedzenia Sejmu posłowie zdecydowali o ustanowieniu patronów 2020 r. Uhonorowani zostali: św. Jan Paweł II, hetman Stanisław Żółkiewski, Roman Ingarden, Leopold Tyrmand i Teodor Axentowicz. 2020 rok będzie także rokiem Bitwy Warszawskiej w jej 100. rocznicę i Zaślubin Polski z morzem w Pucku w jej 100. rocznicę.

ŚWIĘTY JAN PAWEŁ II

Izba uczciła pamięć Jana Pawła II. W uchwale ustanawiającej rok 2020 Rokiem Św. Jana Pawła II zwrócono uwagę, że zajmuje on szczególne miejsce w historii Polski i Europy, a jego zdecydowane upominanie się o prawo naszej ojczyzny do wolności wśród narodów Europy, jego praktyczna obrona praw naszego narodu uczyniły Ojca Świętego najważniejszym z ojców niepodległości Polski. W tekście przypomniano, że w czasie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski w 1979 r. rozpoczął się proces, który zaowocował powstaniem ˝Solidarności˝, wyzwoleniem narodu spod panowania komunizmu i odbudową jedności Europy. „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wyraża wdzięczność i oddaje hołd Wielkiemu Papieżowi św. Janowi Pawłowi II, który sięgając do źródeł chrześcijaństwa uczył nas otwartości, wyrozumiałości, ale i odwagi w obronie wartości chrześcijańskich, na których oparta jest Polska i Europa. Niech nauczanie i wielkie dziedzictwo, które pozostawił św. Jan Paweł II będzie dla naszego narodu wciąż inspiracją do budowania Polski wolnej i sprawiedliwej” – napisano w dokumencie. 18 maja 2020 r. będziemy obchodzić stulecie urodzin Karola Wojtyły, naszego wielkiego rodaka zasłużonego w walce o wyzwolenie Polski spod jarzma komunizmu. „Życiową misją papieża była walka o godność i szacunek każdej istoty ludzkiej, czemu wielokrotnie dawał wyraz w swoich encyklikach. Nazywany „papieżem pielgrzymem”, odbył 104 podróże duszpasterskie do każdego zakątka świata. W swoich homiliach otwarcie krytykował kapitalistyczny wyzysk człowieka przez człowieka, apelował o pokój i braterstwo” – głosi tekst uchwały.

HETMAN STANISŁAW ŻÓŁKIEWSKI

Sejm ustanowił 2020 Rokiem Hetmana Stanisława Żółkiewskiego, wybitnego wodza w dziejach oręża polskiego, pełniącego szereg najważniejszych urzędów I Rzeczypospolitej: sekretarza królewskiego, hetmana polnego koronnego, kasztelana lwowskiego, wojewody kijowskiego, a w końcu hetmana wielkiego koronnego i kanclerza wielkiego koronnego. „Stanisław Żółkiewski brał udział we wszystkich wojnach toczonych przez Rzeczpospolitą w drugiej połowie XVI wieku i początkach XVII wieku. Najpierw walczył u boku doświadczonego wodza i kanclerza Jana Zamoyskiego, uczestniczył w wyprawach przeciw Habsburgom i Moskwie, na Mołdawię i Wołoszczyznę, później zwyciężał, dowodząc samodzielnie w wielu kampaniach przeciwko Rosji, Szwecji, Kozakom, Turcji i Tatarom” – czytamy.

LEOPOLD TYRMAND

„W 2020 roku przypada setna rocznica urodzin Leopolda Tyrmanda, wybitnego pisarza, dziennikarza i publicysty. W tym samym roku minie 35. rocznica jego śmierci. Sejm RP w uznaniu wielkich zasług artysty postanawia oddać mu hołd” – czytamy w uchwale, podkreślającej, że pisarz był jednym z najbardziej nieszablonowych twórców polskiej literatury drugiej połowy XX wieku. W najtrudniejszych czasach wykazywał się odwagą i niezależnością intelektualną. W połowie lat 60. zdecydował się na emigrację, ale również za oceanem pozostał aktywny.

TEODOR AXENTOWICZ

Sejm przyjął też uchwałę upamiętniającą 160. rocznicę urodzin Teodora Axentowicza. Bogaty dorobek artystyczny Teodora Axentowicza uwzględnia dzieła o tematyce historycznej, portrety, sceny rodzajowe, martwą naturę i pejzaże. Tworzył również grafiki, projektował mozaiki, plakaty i witraże. Wielki talent artystyczny wsparł nauką w Monachium i Paryżu, gdzie uczestniczył w życiu polskiej emigracji. Za swe dokonania w 1923 r. został odznaczony przez prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polskiej, w 1929 r. medalem Dziesięciolecia Odrodzonej Polski, a w 1936 r. Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą i Wielką Wstęga Orderu Odrodzenia Polski. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że Teodor Axentowicz dobrze zasłużył się Ojczyźnie i oddaje mu hołd w 160 rocznicę Jego urodzin – napisano w uchwale.

ROMAN INGARDEN

Patronem 2020 został również Roman Ingarden – jeden z najwybitniejszych polskich filozofów, który pozostawił po sobie imponujący dorobek: książki, artykuły, przekłady, archiwum rękopisów. Obejmowały one szeroki zakres tematyczny. Od filozofii literatury, przez estetykę, teorię poznania, po ontologię. W 2020 r. przypada 50. rocznica śmierci Romana Ingardena. „Na szczególne podkreślenie zasługuje Jego bezkompromisowość intelektualna. Podczas okupacji niemieckiej napisał swoje sztandarowe dzieło „Spór o istnienie świata". W 1950 r. za krytyczny stosunek do marksizmu został pozbawiany prawa do wykładania na macierzystym Uniwersytecie Jagiellońskim i publikowania prac o tematyce fenomenologicznej. Ten czas wykorzystał m.in. na dokonanie wzorcowego przekładu „Krytyki czystego rozumu" Immanuela Kanta. Choć sam był racjonalistą, przez lata korespondował z Edytą Stein, a wśród jego uczniów znaleźli się Karol Wojtyła czy Józef Tischner" – napisano w dokumencie.

BITWA WARSZAWSKA 1920 ROKU

Izba podjęła uchwałę ustanawiającą 2020 Rokiem Bitwy Warszawskiej, decydującego starcia wojny polsko-bolszewickiej. „Bohaterskie Wojsko Polskie na czele z Marszałkiem Józefem Piłsudskim, wspieranym m.in. przez szefa sztabu generalnego – generała Tadeusza Jordan-Rozwadowskiego, obroniło niepodległość Polski. Zwycięstwo przekreśliło też plany rozszerzenia rewolucji bolszewickiej na Europę Zachodnią" – podkreślono w tekście dokumentu. Przypomniano także słowa Prezydenta RP, prof. Lecha Kaczyńskiego, który w przeddzień Święta Wojska Polskiego w 2009 r. mówił: „W tych sierpniowych dniach decydował się nie tylko los naszego kraju, ale i całego kontynentu. Była to chwila wielkiej narodowej próby, którą Polacy przebyli zwycięsko. Jej bohaterami, prawdziwymi twórcami zwycięstwa, byli żołnierze Wojska Polskiego, którzy ruszyli w bój o wszystko. Wreszcie solidarność i ofiarność całego społeczeństwa, które w tym dramatycznym momencie porzuciło spory i podziały. Wielka, wspaniała lekcja 15 sierpnia 1920 roku powinna być dla nas zawsze aktualna i pouczająca".

SETNA ROCZNICA ZAŚLUBIN POLSKI Z MORZEM W PUCKU

10 lutego minęła setna rocznica historycznych Zaślubin Polski z morzem, dokonanych w Pucku przez gen. Józefa Hallera, któremu towarzyszyli przedstawiciele ówczesnego rządu RP. „Ten jubileusz jest doskonałą okazją, by dokonać retrospekcyjnej oceny, czy dobrze zagospodarowaliśmy przestrzeń wolności, uzyskanej na mocy Traktatu Wersalskiego gwarantującego Polsce powrót nad Bałtyk" – czytamy w uchwale. Dokument zwraca uwagę, że władze II Rzeczypospolitej nadały temu wydarzeniu szczególną rangę.

Opracowanie redakcja – na podstawie: Sejm RP

ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA – TO NIE TYLKO OKRES RADOŚCI,
ALE RÓWNIEŻ ZADUMY NAD TYM, CO MINĘŁO I NAD TYM, CO NAS CZEKA.

NIECH BĘDĄ ONE PEŁNE OPTYMIZMU, CHĘCI ODKRYWANIA SZCZĘŚCIA
W MAŁYCH, CODZIENNYCH SPRAWACH ORAZ WIARY W LEPSZE JUTRO.

A ROK 2021 BĘDZIE OKRESEM NOWYCH MOŻLIWOŚCI
I POMYŚLNEJ WSPÓŁPRACY.

Dariusz Piotr Bonisławski
Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

Warszawa, Boże Narodzenie 2020 r.

DOM KULTURY POLSKIEJ
W WILNIE

DOM KULTURY POLSKIEJ W WILNIE

www.polskidom.lt

HOTEL ZAMEK PUŁTUSK ★★★
Dom Polonii

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”
Hotel Zamek Pułtusk * Dom Polonii**

ul. Szkolna 11, 06-100 Pułtusk
tel.: +48 23 692 90 00
mail: recepcja@zamekpultusk.pl
www.zamekpultusk.pl